

ΑΠΟΚΡΙΕΣ ΣΤΟ ΖΑΓΟΡΙ

Τα χρόνια τα παλιά, που το Ζαγόρι μας έσφυζε από ζωή, οι Αποκριές ήταν μια από τις ωραιότερες γιορτές και τις πιο αναμενόμενες απ' όλους.

Γιορτή όλων: παιδιών, ενηλίκων και γερόντων, ανδρών και γυναικών, πλούσιων και φτωχών.

Γιορτή χαράς, γλεντιού κι αγάπης. Τις μέρες εκείνες πέφταν οι μάσκες της σοβαροφάνειας και της συμβατικότητας, κι όλοι φορούσαν τις αποκριάτικες μάσκες (προσωπίδες) της ξεγνοιασιάς και του γέλιου. Όλοι για λίγες μέρες ξαναγίνονταν παιδιά.

Εκεί γύρω στη μεγάλη φωτιά, την Κυριακή της Τυρινής, με τις διαφορετικές ονομασίες κατά χωριά («Τζαμάλα» - «Καλός Λόγος» - «Ντρασλάκα» - «Τέμπλα» «Τσατούρα», «Ουφανός», «Τζοραμπίνα» κ.λ.π.), ξαναξεσταίνονταν οι καρδιές όλων, ξεχνούσαν για λίγο διαφορές, γκρίνιες και διενέξεις της χρονιάς, αλληλοσυγχωρούνταν χωριανοί, φίλοι και συγγενείς.

Τώρα στα περισσότερα χωριά μας, άδεια από κόσμο, άχαρες θα περάσουν οι μέρες αυτές. Συντροφιά μόνο με τη νοσταλγία των παλιών καλών καιρών...

Τη νοσταλγική αυτή αναπόληση μας δίνουν τα κείμενα των συμπατριωτών μας Μ. Λέκκου, δάσκαλου από το Δίκωρφο, και Μενέλαου Καρπούζη, από το Τσερβάρι.

Σ.Ε.

ΑΠΟΚΡΙΕΣ ΣΤΟ ΔΙΚΩΡΦΟ

Αρχές του Μάρτη, θυμούμαι εκείνη τη χρονιά και χτύπησε ηχηρά ο σήμαντρος του χωριού, το Σάββατο το πρωί κι ο Φάνης φώναζε δυνατά:

«Αϊστε, παιδιά, για ξύλααα...».

Ήταν παραμονή της Μεγάλης Αποκριάς. Κι εγώ, μόλις άκουσα την πρόσκληση, φόρεσα τα παπούτσια μου, πήρα τον κλαροκόπο και πήγα στη συγκέντρωση των παιδιών και εφήβων του χωριού, που θα

λούσε ό,τι μπορούσε. Κέδρα, για να βγάλουν φλόγα, στεγνούς κορμούς και μερικά κλεμμένα ξύλα απ' τ' ακραία σπίτια του χωριού κι απ' τους φράχτες.

Κι άρχισε ύστερα η συγκέντρωση του υλικού, στην κεντρική πλατεία του χωριού,

Έτοιμη, περίτεχνα στιβαγμένη, η μεγάλη φωτιά της Τυρινής.

ξεκινούσαν σε λίγο για ξύλα και για κέδρα, για έλατα και κλαρούδες, για την αυριανή μέρα.

Πήγαινα με χαρά και όρεξη, αλλά και με τη σκέψη, ότι αν δεν πήγαινα κι αν δεν συμμετείχα σ' αυτή την εκστρατεία, το επόμενο βράδυ θα με γάνωναν στο πρόσωπο και στα ρούχα μου, γι' αυτή την αποχή και μη... συμμετοχή!

Σε λίγο βορεθήκαμε έξω απ' το χωριό, προς τον επάνω Μαχαλά κι ο καθένας κουβα-

λύει από ένα μεγάλο και ίσιο στεγνό έλατο (για να τα συγκρατεί). Κι έτσι, όλα ήταν έτοιμα για το επόμενο βράδυ, της Μεγάλης Αποκριάς, απ' την πλευρά μας.

Από νωρίς, το απόγευμα της Κυριακής, άρχισε το ντύσιμο. Οι μασκαράδες (Καρναβάλια), έπρεπε να είναι έτοιμοι από γρήγορα, ώστε, παρόε-παρέες ν' αρχίσουν να περνούν απ' τα σπίτια συγγενών, φίλων και γειτόνων να ακούν

τις ευχές των χωριανών, να χορεύουν και να μουγκρίζουν συνήθως και να περιμένουν με πείσμα να τους αναγνωρίσουν. Αλλιώς δεν έφευγαν απ' το σπίτι.

Ήταν ντυμένοι πρόχειρα, αλλά πολύ δημιουργικά και ευφάνταστα, πρακτικά και πολύ γουστόζικα, που σ' έκαναν σίγουρα να γελάς και να συμμετέχεις σ' αυτή την πηγαία και πολύ ανθρώπινη αποκριάτικη, δικορφυώτικη εκδήλωση.

Θυμούμαι εκείνη τη χρονιά το Μπουρντάρη, έναν υπέροχο τύπο, του Πέρα-Μαχαλά, που ντυμένος μ' ένα γαϊδουρίσιο σαμάρι στην πλάτη του, μια ιδιόρρυθμη κουκούλα, με κέρατα στο κεφάλι και μια ουρά, κρεμασμένη από πίσω του (που δεν μπόρεσα ποτέ να εξηγήσω, μέχρι τώρα ακόμη...) να φέρνει γύρα σ' όλα τα σπίτια της γειτονιάς μου, βγάζοντας αληθινές κοπριές ζώου, με πολλή άνεση και... φυσικότητα... από πίσω του!

Τον κοίταζα, τον ξανακοίταζα απορημένος και έκπληκτος και (μικρός καθώς ήμουν...) νόμιζα, ότι όντως κάνει κοπριές δικές του, ανθρώπινες κι αποκριάτικες και συμμετείχα στις κινήσεις του, σαν αληθινός και γνήσιος κομπάρσος.

Αλλά τον ακολουθούσαμε όλοι σχεδόν οι γείτονες (ύστερα απ' αυτή την επιτυχή εμφάνισή του και την ανεπανάληπτη ηθοποιία του) μέχρι το Μεσοχώρι του Δικόρφου, που στο μεταξύ είχε βραδυάσει κι είχε ανάψει η μεγάλη Τζαμάλα κι ήταν συγκεντρωμένοι όλοι σχεδόν οι χωριανοί.

Με ρυθμό πομπής και ιεροτελεστίας, είχαμε φτάσει εκεί κι οι υπόλοιποι χωριανοί, μόλις μας αντίκρισαν, έτρεξαν κοντά μας, μας περιτριγύρισαν, μας χάρηκαν, μας

Συνέχεια στη 2η σελ.

Συνέχεια από την 1η σελ.

ευχήθηκαν κι έβλεπαν τις κινήσεις του Μπουρντάρη, που είχε καταστεί ήδη το κεντρικό πρόσωπο εκείνης της χρονιάς κι είχε κλέψει την παράσταση της βραδιάς!!

Οι φλόγες έφταναν ως τον πλάτανο, τα κέδρα μοσχομύριζαν απ' τη φωτιά κι ο Φάνης γάνωνε κάθε απουσίασαντα και μη συμμετασχόντα νεαρό, στη συγκέντρωση ξύλων της προηγούμενης μέρας.

Σαν σε όνειρο, μου 'ρχονται οι μορφές του παπα-Σταύρου, του Μπάριμπα-Τάκη, του Χοντρού, του Μπασια-Μάνθου και του Νίκου του Πούρη, που 'ταν γύρω-γύρω, κι απολάμβαναν το θέαμα του χορού και του γλεντιού, της συμμετοχής και πραγματικής διασκέδασης όλων των χωριανών, που άλλος τυλιγμένος με σεντόνι, άλλος με γίδα, άλλος με κουδούνια κι ο Τάσος ο Μητρόπουλος με τη Γκούλου χόρευαν ξέφρενα, σκορπώντας το γέλιο και τη χαρά σ' όλους μας.

Ήταν μια όαση οι αποκριές της εποχής εκείνης κι

ΑΠΟΚΡΙΕΣ ΣΤΟ ΖΑΓΟΡΙ

έπρεπε να τις χαρούμε και να τις απολαύσουμε όλοι ανεξαιρέτως στην έρημο των δυσκολιών και ανεχειών, που περνούσαμε.

Και το πετυχαίναμε, νομίζω, όλοι μας.

ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΛΕΚΚΟΣ

ΑΠΟΚΡΙΕΣ

ΤΥΡΙΝΗ
ΣΤΟ ΤΣΕΡΒΑΡΙ

Μ. ΚΑΡΠΟΥΖΗ

Αι γυναίκες έφκιναν διάφορες πίτες, κυρίως κρεατόπιτες, την δε παραμονή των εορτών αυτών πήγαιναν άνδρες και γυναίκες στα συγγενικά των σπίτια, όπου έτρωγαν και έπιναν, τα φιλά δε πήγαιναν, βρόντος που λέμε, από τη μεγάλη συγκίνηση. Αυτό γινότανε και την παραμονή της Πρωτοχρονιάς, με όργανα όπου χόρευαν και τραγουδούσαν.

Τα βράδια ανάβαμε φωτιές στο μέρος που είναι τώρα το κοινοτικό γραφείο, είχαμε δε το έθιμο να ντυνόμαστε με

διάφορα ρούχα, άλλος σαν τσέλιγκας, άλλος σαν γαμπρός, εμένα δε με ντύνανε σαν νύφη.

Στη μέση εμείς τα παιδιά βάζαμε μια ζώνη στην οποία κρεμούσαμε κουδούνια από αιγοπρόβατα και χορεύαμε γύρω από τη φωτιά την οποία και πηδούσαμε.

Είχαμε τις αποκριές το έθιμο να δένουμε μία κότα σε ψηλό ξύλο και τη βάζαμε στα εκατό περίπου μέτρα κι όποιος τη χτυπούσε (πάντα με σφαίρα) την έπαιρνε.

Κάθε χρόνο τη χτυπούσε όμως ο Αλέξης Σολωμός που ήταν δεινός σκοπευτής.

Την Καθαρά Δευτέρα γυρίζαμε τα σπίτια και μας έδιναν διάφορα φαγητά που είχαν απομείνει από την προηγούμενη μέρα και τα τρώγαμε στον περίβολο του Αγίου Αθανασίου μαζί με τους Κοινοτάχτες, δάσκαλο, παππά κλπ.

Αυτά τα φαγώσιμα που μαζεύαμε γυρνώντας στα σπίτια (αυγά, τυριά, βούτυρα, γάλατα) κ.λ.π. τα προορίζαμε προκειμένου να φτιάξουμε πίτες, αυτές δε τις πίτες τις έφκιναν

η αδερφή μου Λουκρητία, η οποία φημίζονταν για τις καλές πίτες που έφτιαχνε, τις τρώγαμε δε μαζί με τους προύχοντες όπως προανέφερα παραπάνω.

Κατά το μάζεμα των νυκτών αυτών από τα διάφορα σπίτια, τύχαινε καμιά νοικοκυρά να μην μας δίνει τίποτε οπότε τις λέγαμε το τραγούδι:

«Εδώ είν' του κούκου η φωλιά, και του διαβόλ' η τρύπα, εδώ χωρεύει ο διάβολος τη μέρα και τη νύχτα, μόλις άκουγε αυτά η νοικοκυρά μας φώναζε «Μωρ' διάολ, ελάτε να σας δώσω, αλλά να μου πείτε ένα καλό τραγούδι, οπότε τις λέγαμε:

«Εδώ έχουν κόρη όμορφη ξανθή γαλανομάτα, τις τάζουν γιού του βασιλιά, τις τάζουν γιού του Ρήγα, δεν θέλει γιού του Βασιλιά, δεν θέλει γιού του Ρήγα, μον θέλει το αρχοντόπουλο με τις πολλές χιλιάδες, να κοσινίζει το φλουρί να πέφτει τ' Αλαζάρι».

Επίσης λέγαμε και το τραγούδι όταν μαζεύαμε ξύλα για τις φωτιές «Βάβου δάσμον ξύλα, σ' αγαπώ τη θύρα και την παραθύρα, ξύδι στο βράνισον κρασί στο κολοκύθισον»

ΓΡΙΟΥΛΑ ΑΠΑΝΘΡΑΚΩΘΗΚΕ
ΣΤΗ ΛΕΠΤΟΚΑΡΥΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ
Ζούσε μόνη της

Απανθρακωμένη βρέθηκε στις 12 Ιανουαρίου μέσα στο σπίτι της που καταστράφηκε ολοσχερώς από πυρκαϊά στο χωριό Λεπτοκαρυά Ζαγορίου, η 84χρονη συνταξιούχος του Ο.Γ.Α., Ελένη Αυδή του Βασιλείου.

Η ηλικιωμένη γυναίκα ζούσε μόνη της στο μονοόροφο σπίτι της και στις 7 το πρωί στις 12 Ιανουαρίου, οι κάτοικοι του χωριού το είδαν να τυλίγεται στις φλόγες. Ειδοποίησαν την Πυροσβεστική Υπηρεσία στα Γιάννινα, ενώ ταυτόχρονα προσπάθησαν να σβήσουν τη φωτιά χωρίς να τα καταφέρουν.

Επίσης προσπάθησαν να μπουν στο σπίτι για να σώσουν την εγκλωβισμένη γριούλα, αλλά χωρίς επιτυχία, αφού η φωτιά και οι καπνοί δεν το επέτρεπαν.

Οι πυροσβέστες όταν έφθασαν στο χωριό, αρκέστηκαν μόνο στο να σβήσουν τα αποκαΐδια και να αρχίσουν να ερευνούν για το πτώμα της ηλικιωμένης Αυδής.

Το εντόπισαν το απόγευμα και το μετέφεραν για νεκροψία στο Νεκροτομείο στα Γιάννινα.

Μέχρι τώρα είναι άγνωστη η αιτία που προκάλεσε την φωτιά στο σπίτι. Το πιθανότερο είναι να προήλθε από το αναμμένο τζάκι. Ανακρίσεις διενεργεί το Αστυνομικό Τμήμα της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας.

ΕΚΘΕΣΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΤΗΣ
ΣΥΜΠΑΤΡΙΩΤΙΣΣΑΣ ΑΡΤΕΜΗΣ ΜΑΝΕΚΑ

Στις 5 Φλεβάρη και στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Ιωαννίνων, έγιναν τα εγκαίνια της Έκθεσης Ζωγραφικής της συμπατριώτισσας μας και συνεργάτιδας κ. Αρτέμης Πουτέτση-Μανέκα με τίτλο «Μικρή αναδρομική έκθεση με

μεγάλη προσέλευση του φιλότεχνου κοινού.

Το «ΖΑΓΟΡΙ» μας εκφράζει τα θερμά του συγχαρητήρια στην κα ταξιμένη καλλιτέχνηδα και της εύχεται πάντα επιτυχίες.

Το «Ζ» μας

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ - ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ-ΑΠΟΨΕΙΣ-ΣΧΟΛΙΑ

Ε, ΟΧΙ ΚΑΙ
ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ!

Έπρεπε να το περιμένουμε κι αυτό! Αφού, αντί να μας βοηθήσουν να κρατήσουμε όρθια τα σπίτια μας, μας ζητούν τρώγαμε δε μαζί με τους προύχοντες όπως προανέφερα παραπάνω.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ		ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ & ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΟ ΕΙΣΠΡΑΞΗΣ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΕΦΑΡΞΕΙΣ ΕΙΣΦΟΡΑΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ Ν. 2019/1992	
ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ (Μ²)	230	ΕΙΔΟΣ ΑΚΙΝΗΤΟΥ	
ΣΥΜΠΛΕΞΗΣ ΔΗΜΟΥ	1, 0		
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΟΣΟ ΕΙΣΦΟΡΑΣ	74. 000		
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΚΙΝΗΤΟΥ			
06 3120 23 02200			09960
35547021 4			19667
ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ			
ΚΩΔ. ΔΗΜΟΥ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΛΗΞΗ ΠΡΟΕΣΤΙΑΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ	ΠΟΣΟ Β ΔΟΣΗΣ
331166	ΔΙΔΟΦΟ	11 11 92	37. 000

Κι αν δεν το πιστεύετε, να και η φωτοτυπία!

Φαίνεται πως οι μανδαρίνοι του Υπουργείου Οικονομικών περνούν τα μεγάλα διατηρητέα σπίτια του Ζαγορίου και των άλλων παραδοσιακών περιοχών για επαύλεις των βορείων προαστίων της Αθήνας. Έπρεπε οι πρόγονοί μας, όταν έχτιζαν εδώ και 100-200 χρόνια τα σπίτια τους, να μην τα φτιάξουν διώροφα με νοντάδες και κρεβάτες και κατώγια για τα ζώα τους, να μην τους τα πάρουν οι κλέφτες, ούτε αυλές με μαγειριά και καλύβες, αλλά να μαντέψουν πως όταν θα 'ρχόταν το ρωμαϊκό, θα τους έβαζε να πληρώνουν φόρο, γιατί, λέει, οι χώροι τους θα ήταν μεγαλύτεροι από διακόσια τετραγωνικά μέτρα! Δεν ξέρουμε τι άλλο μπορούμε να πούμε παρά: Ντροπή!

Παρακαλούμε και τους έξι βουλευτές του Νομού μας, ενωμένοι ν' απαιτήσουν αμέσως από την Κυβέρνηση την απαλλαγή των παραδοσιακών χωριών από τη φορολογία αυτή —κι από κάθε άλλη που αφορά τα σπίτια— και την άμεση επιστροφή των φόρων.

ΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΙ
ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

Όπως έγραψε το περιοδικό μας στο προηγούμενο φύλλο

του, ιδρύθηκε ο Αναπτυξιακός Σύνδεσμος των Κοινοτήτων του Κεντρικού και Δυτικού Ζαγορίου, από τις 27 Κοινότητες της γεωγραφικής αυτής περιοχής. Επίσης ιδρύθηκε και ο Αναπτυξιακός Σύνδεσμος των Κοινοτήτων του Ανατολικού Ζαγορίου από τις 15 Κοινότητες που ανήκουν στη γεωγραφική του ενότητα, μέσα στην οποία περιλαμβάνονται και μερικές του Μαλακασίου. Ορίστηκαν και οι έδρες τους: οι

πνεύμα ευχόμεστε να επικρατήσει και στις εκλογές του άλλου Συνδέσμου.

Οι σκοποί των Συνδέσμων είναι πραγματικά σπουδαίοι και από την πραγμάτωσή τους εξαρτάται σε μεγάλο μέρος το μέλλον του τόπου. Γι' αυτό το περιοδικό μας θα παρακολουθήσει με ενδιαφέρον την όλη δραστηριότητά τους, θα σταθεί στο πλάι τους και θα υποστηρίξει κάθε προσπάθειά τους για το γενικό καλό της περιοχής μας. Με χαρά θα φιλοξενήσει κάθε πρόταση και θ' ανοίξει τις στήλες του για συζήτηση πάνω σε θέματα ανάπτυξης του τόπου, ώστε να προκύπτει κάθε φορά η καλύτερη δυνατή λύση. Για την ώρα δεν έχουμε παρά να ευχηθούμε και στους δυο Συνδέσμους «καλή προκοπή».

ΤΟ 2ο ΠΑΚΕΤΟ
ΝΤΕΛΟΡ

Έξη τρισεκατομμύρια εκατομμύρια δισεκατομμύρια δραχμές, δηλαδή έναν ολόκληρο προϋπολογισμό της, πρόκειται να εισπράξει η Ελλάδα στα επόμενα επτά χρόνια, για ν' αναπτύξει την οικονομία της και να επιτύχει την περιφημη σύγκλιση της με τις οικονομίες των προηγμένων χωρών της Ε.Ο.Κ., που προβλέπεται από τη Συνθήκη του Μάαστριχτ. Αυτά χωρίς να υπολογιστούν τα ποσά, που μπορεί να απορροφήσει από άλλα ΕΟΚικά προγράμματα. Τόσα λεφτά η Ελλάδα δεν είχε δει ούτε από το Σχέδιο Μάρσαλ. Όμως δεν είναι λίγοι όσοι φοβούνται μήπως όλα αυτά τα χρήματα έχουν την τύχη εκείνου του Σχεδίου. Γιατί, όπως τονίζουν κι έχει μεγάλη σημασία, αυτό, παρόλο που το θέμα συζητιέται δυο χρόνια τώρα, εμείς οι Έλληνες, επιμηθείς πάντοτε, είμαστε ανέτοιμοι να το αντιμετωπίσουμε. Για να εισπραχθούν τα χρήματα και να δαπανηθούν για έργα ανάπτυξης, χρειάζονται μελέτες. Και μελέτες δεν υπάρχουν, πλην για κάποια έργα στην Κρήτη και στο Μωριά. Για μας εδώ στην Ήπειρο τα πράγματα είναι απογοητευτικά. Κι όπως δεν διαθέτουμε ούτε ένα υπουργό ή υφυπουργό στην Κυβέρνηση, σίγουρα θα περιμένουμε να χορτάσουμε την αναπτυξιακή πείνα μας από τα ψυχούλα, που

θα πέφτουν από τα τραπέζια των άλλων περιφερειών. Γι' αυτό και η ανησυχία μέρα με τη μέρα μεγαλώνει.

Μέσα σ' αυτό το δυσμενές κλίμα οι δυο Αναπτυξιακοί Σύνδεσμοί μας, δημιουργήματα κι αυτοί της τελευταίας ώρας, είναι αναγκασμένοι να παλαίψουν για τα συμφέροντα του τόπου. Και το χειρότερο είναι πως ούτε μελέτες διαθέτουν για τα έργα που χρειάζονται, αλλά ούτε και χρήματα να ξεκινήσουν.

ΠΑΓΟΣ ΚΙ ΟΧΙ
ΠΑΓΕΤΟΣ

Σε πολλά σημεία του δρόμου για το Κεντρικό Ζαγόρι και συγκεκριμένα εκεί που «πιάνει» πάγο η αρμόδια κρατική υπηρεσία έχει τοποθετήσει προειδοποιητικές πινακίδες, για να αποφεύγονται τα αυτοκινητιστικά δυστυχήματα. Και πραγματικά οι οδηγοί πλησιάζοντας εκεί προσέχουν και περνούν τα επικίνδυνα μέρη χωρίς να τους συμβεί κάτι κακό.

Για το λόγο αυτό είμαστε ευγνώμονες προς την κρατική αυτή υπηρεσία και θα την παρακαλούσαμε να πάρει κι άλλα προστατευτικά μέτρα (ιδε προηγούμενο φύλλο μας), ώστε η οδήγηση να είναι παντού ασφαλής.

Όμως θα μας συγχωρέσει μια μικρή παρατήρηση: Οι πινακίδες που προειδοποιούν για την ύπαρξη (το χειμώνα) πάγου στο κατάρωμα του δρόμου γράφουν: «Προσοχή παγετός». Είναι όμως σωστός ο όρος;

Παγετός είναι το καιρικό φαινόμενο, η κατάσταση της ατμόσφαιρας κατά την οποία επικρατούν θερμοκρασίες χαμηλότερες από το σημείο πήξης του νερού, που μεταβάλλεται σε στερεό υλικό, τον πάγο. Όταν επικρατεί παγετός (παγωνιά) στο μέρος που υπάρχει νερό, το νερό αυτό «παγώνει», γίνεται πάγος. Όταν το κατάρωμα του δρόμου είναι βρεγμένο, με την παγωνιά «πιάνει» πάγο, που λόγω της ολισθηρότητάς του είναι επικίνδυνος. Άρα οι πινακίδες δεν πρέπει να μας προειδοποιούν για τον παγετό, το καιρικό φαινόμενο, αλλά για το αποτέλεσμα του, τον πάγο. Προσοχή πάγος, λοιπόν.

ΒΥΡΩΝ ΒΑΡΖΩΚΑΣ

ΚΟΠΗ ΒΑΣΙΛΟΠΙΤΑΣ

Στις 30 Ιανουαρίου, γιορτή των Τριών Ιεραρχών, ο Εκπολιτιστικός Σύλλογος Κήπων «Η ΜΠΑΓΙΑ», έκοψε την πρωτοχρονιάτικη πίτα στην αίθυσά του.

Στην εκδήλωση παρέστησαν όλοι οι χωριανοί.

Η τυχερή που βρήκε το φλουρί, ήταν η μαθήτρια Λυκείου Βικτωρία Τσουμάνη, η οποία πρόσφερε στο Σύλλογο το ποσό των 5.000 δρχ.

Τους προσερχόμενους, καλωσόρισε ο Πρόεδρος του Συλλόγου κ. Τάκης Καραπέτσης και τους ευχήθηκε την «Καλή Χρονιά».

Ακολούθησε κέρασμα με διάφορα αναψυκτικά από τις κοπέλες του χωριού, που ήταν ντυμένες με ζαγορίσιες φορεσιές, καθώς και χορός με παραδοσιακά τραγούδια του τόπου μας.

Στη συνέχεια, ο Πρόεδρος της Κοινότητας κ. Τάκης Δέβας και ο Κοιν. Σύμβουλος κ. Ιωάν. Τσεκούρας, έκαναν στους χωριανούς απολογισμό των πεπραγμένων του Κοινοτικού Συμβουλίου, για τη διετία που πέρασε, και έγιναν από τους χωριανούς σχετικές προτάσεις για την επίλυση και προώθηση των διαφόρων προβλημάτων, που απασχολούν την Κοινότητα.

Η γιορτή έκλεισε με συνεστιάση στο κέντρο του Π. Κασταβριά, όπου προσφέρθηκαν στους χωριανούς μεζέδες και ποτά, με τις καθιερωμένες ευχές, για «χρόνια πολλά και καλή χρονιά».

Α. Τ.

ΑΝΑΔΡΟΜΕΣ

ΚΑΤΩ ΣΟΥΔΕΝΑ - 30 ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΙΝ
(ΓΙΑΤΙ ΚΑΙ ΠΩΣ ΙΔΡΥΘΗΚΕ Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ)

του Β. ΤΖΙΟΒΑΣ

Κλείσανε, φέτος, 31 χρόνια από την ίδρυση του «Μ.Ε. Συλλόγου Κ. Σουδενών» το μακρινό εκείνο 1962.

Ας μνημονεύσουμε την ίδρυσή του, έτσι σαν ερέθισμα για τους νέους του χωριού μας, του σήμερα και του αύριο.

Τριάντα χρόνια είναι πολλά. Όχι για ένα Σωματείο.

ερεθίσματα που αποτέλεσαν τη γεννεσιουργό αιτία της ίδρυσης του Συλλόγου σε μια χρονική περίοδο που δεν ήταν του συρμού τέτοιες πρωτοβουλίες (όπως αργότερα έγινε), θα πρέπει να μεταφερθούμε στο κλίμα και την κατάσταση που επικρατούσε, στα χωριά μας, τα χρόνια εκείνα στις αρχές της

ψύχισμα του χωριού τους και του κόσμου τους.

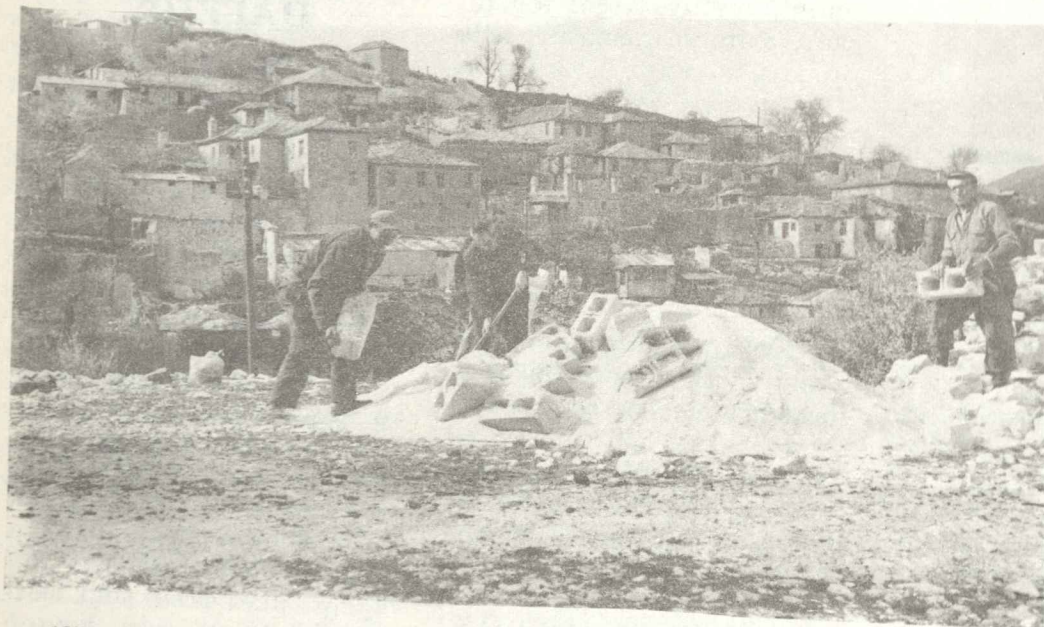
Τη χρονιά εκείνη (1962), ύστερα από μια 10ετία σπουδών, στρατιωτικό, κλπ., βρέθηκαν νεοδιορισθέντες έκτακτος κτηνίατρος στην κοντινή Μπάγια.

Θεώρησα τη θέση εύνοια της τύχης όταν άλλοι βλέπαμε

ερχομό, έβγαινε στην οξέωση: «ήρθες γιε μου;» και γιντανε το χωριό μια ατέλειμα ξεστή αγκαλιά...

Αυτή η αγκαλιά μας σφιγγό- δίνει μια ζωή, με τις πέτρες, τα σοκάκια, τα δέντρα και τους ανθρώπους ενός τόπου του τόπου σου...

Δάσκαλος εκείνα τα χρόνια

1972: Αρχή εργασιών ανέγερσης του Καμένου από τους Γερμανούς κοινοτικού μαγαζιού.

1974: Αποπεράτωση του Α' ορόφου και πλακόστρωση πλατείας (Μεσοχώρι). (Ένα από τα κυριότερα έργα του Συλλόγου).

Αλλά για όσους από την αρχή ταυτίστηκαν μαζί του. Όλοι αυτοί ήταν 30 χρόνια νεώτεροι... Κι ο ενθουσιασμός γεράζει κι αυτός κι αποστένει με το πέρασμα του χρόνου. Ο ενθουσιασμός πάει αγκαλιά με τα νιάτα. (Θα πρέπει να πάει). Κι είναι αυτός που γεννάει και τα οράματα και τη δράση...

Στόχος, λοιπόν, αυτής της μικρής ιστορίας της ίδρυσης του Συλλόγου μας, είναι να μεταδώσει στους νέους μας, εκείνους τους δικούς μας ενθουσιασμούς των 30 χρόνων πριν, που γεμίζουν ομορφιά τη ζωή. Εκείνη την ομορφιά που μόνο οι συλλογικές προσπάθειες προσφορές συμμετοχής και δράσης, μπορούν να δώσουν στο νέο άνθρωπο.

Κι ας έρθουμε στο οδοιπορικό.

Για να δούμε όμως και να κατανοήσουμε καλλίτερα τα

10ετίας του '60.

Ήταν τα χρόνια εκείνα, χρόνια άτακτης φυγής. Όλοι (σ' όλα τα ορεινά χωριά) βλέπουν σαν μοναδική λύση βελτίωσης της ζωής τους και της οικονομικής τους κατάστασης, τη μετανάστευση.

Η Αθήνα και η Γερμανία ήταν η «Γη της Επαγγελίας». Έτσι και στο χωριό μας, η μια μετά την άλλη, οι οξέωτες αμπαρώνονται. Καινούρια, γερά σπίτια ρημάζανε και παλιά, ρημαγμένα έβγανε.

Η συγκοινωνία (για τα σημερινά δεδομένα) τότε, υποτυπώδης. Το Ι.Χ. όνειρο. Ηλεκτρικό ρεύμα ανύπαρκτη.

Τα παιδιά στο Δ. Σχολείο από χρόνο σε χρόνο λιγόστευαν (για να κλείσει το 1972).

Κι όσοι δεν το τολμούσαν ή δεν το άντεχαν το ξεριζώμα, θλιμμένοι, αδύναμοι κι εξαντλημένοι, αντικρύζανε το αργό ξε-

τη Μπάγια τότε, τόπο εξορίας. Κι αυτό, κύρια, γιατί πήγαινα ύστερα από τόσα χρόνια, να ζήσω κοντά στο χωριό μου και στο γεμάτο —ακόμη τότε— σπίτι μου. Το χωριό και το σπίτι μου, είχαν πάντοτε (και έχουν) μια ξεχωριστή αναντικατάστατη θέση στις μνήμες και τα συναισθήματά μου...

Μια-δυό φορές την εβδομάδα, τ' απογεύματα, έπαιρνα τη κλίτσα μου κι από τα γνωστά μονοπάτια μέσα από τα «Κορνίσια», στα βαρκα της Βίτσας κι απ' εκεί με μια ανάσα στο χωριό.

Εκεί στο κόμπο θα συναντούσα τον πατέρα με τα πρόβατά του (ο έρωτας και το πάθος της ζωής του). Λίγες κουβέντες, ένα τσιγάρο στον όχτο κι ύστερα: «Άντε σε περιμένει η μάνα σου»... (πάντα οι μάνες περιμένουν...).

Εκείνη, σα νάνοιωθε τον

στο χωριό, ήταν ο συγχωριανός μας Τάσιος Ηλιάδης (ο Τασιούλης για μας...). Μαζί π' λέγαμε εκείνα τα κρύα απογεύματα του χειμώνα του '62 περιφερόμενοι στα έρημα σοκάκια ή κουτσοπιίνοντας το βρόδου στο καφεενάκι της Παννούλας.

Από την παλιά παρέα των όμορφων καλοκαιριών δεν έμεινε κανένας στο χωριό. Η ζωή σ' αυτό (για μένα τουλάχιστον), λες κι είχε σταματήσει στο καλοκαίρι του '54. Ήταν ένα, ξεχωριστό όμορφο καλοκαίρι εκείνο: Εκδρομές, γλέντια και το αποκορύφωμα η θεατρική παράσταση «Ο Παπαφλέσσας», που ανεβάσαμε οι νέοι του χωριού με μια εκπληκτική επιτυχία. Αξέχαστο καλοκαίρι... Ήμουν κι 22 χρόνων...

Το χωριό μετά τη λήξη του εμφύλιου και για 4-5 χρόνια

Συνέχεια στην 5η σελίδα

ΚΑΤΩ ΣΟΥΔΕΝΑ -
30 ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΙΝ

Συνέχεια από την 4η σελίδα

(μετά την αναγκαστική εκκένωση του 48-50) ξαναζωντάνεψε. Ήταν όμως μόνο μια αναλαμπή. Μετά το '55 άρχισε η «Εξοδος» η μεγάλη.

Όλα αυτά τώρα μας φαινότανε τόσο μακρινά... Κι ο Τάσιος, δεν έβλεπε κι αυτός την ώρα να... «δραπετεύσει»...

Άχαρη και δύσκολη ζωή. Σημάδι ελπίδας κανένα κι από πούθενά. Και στο χαλασμό καμιά αντίδραση. Απόγνωση και μοιρολατρική συγκατάθεση... Αυτοδιοίκηση αδύναμη, σχεδόν ανύπαρκτη, με άσχετους και κουρασμένους ή αδιάφορους...

Απόλυτος κι αδιαμφισβήτητος άρχοντας, μετά τον πόλεμο, ο μπάμπας μου ο Τάκης ο Γκράτζιος και γύρω του το... κενό:

Δημιούργημα κι αυτό του χαρακτήρα του, αλλά και συνειδητή επιλογή του. Έξυπνος, με πολλές ικανότητες και γνωριμίες και με μια ξεχωριστή ανδροπρεπή γοητεία και λεβεντιά, που άνοιγε πόρτες. Χαρίσματα όμως, που εξουδετέρωνε ένας αφάνταστα υπερτροφικός εγωκεντρισμός που γινότανε καταστροφικός ανταρχισμός και απέκλεινε κάθε εποικοδομητική συνεργασία.

Όλα αυτά, αυτή η προθανάτια αγωνία του χωριού μας, αυτό το γκρέμισμα ενός κόσμου, του κόσμου των παιδιών μας χρόνων και της νιότης μας, ήταν το... «ψωμοτύρι» της κουβέντας μας όταν σμίγαμε, όσοι είχαμε μείνει στο χωριό και στα Γιάννινα και μας έδεναν οι ίδιες όμορφες στιγμές, οι ίδιες μνήμες...

Στα Γιάννινα το... στέκι μας ήταν το μικρό και κρύο τσαγκαράδικο του Κώστα Φωτέστη, πλατεία, ύδρευση, αναδασμός, δρόμοι, δεινροφινετισίου στην οδό Ανεξαρτησίας, ένα παλιό Γιαννιώτικο μαγαζί. Κι είχαμε μείνει λίγοι πολύ λίγοι από τα παλιά. Ο Κώστας, ο Σπύρος κι ο μακαρίτης ο Κλεόβουλος Καπελλίδης, ο Φώντας Κοντούρης, ο υποφαινόμενος, ο Μάνθος ο Παπαγεωργίου (ο αξέχαστος Μάνθος που μας έφυγε τόσο ξαφνικά εκείνο το Σ/ρ του '87). Και στο χωριό ο Τάσιος με καμιά δεκαριά παιδιά στο Σχολείο.

Εκεί, όρθιοι γύρω από το

τσαγκαράδικο μπάγκο, ανάμεσα σε καλοπόδια, σφυριά και τσαγκαρτσούφια και με το Φωτέστιο μόνιμα να ψευτογκρινιάζει... «Τι τόκανα εδώ «χασιάσκο» (έτσι λέγαμε στο χωριό το μικρό μαγαζί του Φάνη Ζαμπακίδη, χωρίς ποτέ να μάθω τι σημαίνει η λέξη αυτή), κατεβάζαμε τα τσιπουράκια, ξανάβαμε και βάζαμε πλώρη για την «παλιά». Κι αυτά μας πήγαιναν (που αλλού;) στο χωριό μας, στα Σουδενά: ξαναζωντανεύαμε πρόσωπα, περιστατικά, γλέντια, χορούς, πανηγύρια, έρωτες και ξεφαντώματα...

Ήταν σε μια απ' αυτές τις σπονδές μνήμης και αναπόλησης που ρίχτηκε η ιδέα:

—Κάτι πρέπει να κάνουμε για το χωριό. Το χρωστάμε για τις τόσες όμορφες στιγμές που μας χάρισε.

—Να φτιάξουμε ένα Σύλλογο.

Και τον φτιάξαμε. Τον χτίσαμε με την αγάπη μας για το χωριό, με τα όνειρα και τις προσδοκίες νέων ανθρώπων.

Και σφράγισε ο Σύλλογος αυτός με την παρουσία του 30 χρόνων από τη μακρόχρονη ζωή του χωριού.

Δεν σταμάτησε βέβαια, την προδιαγραμμένη για πολλούς λόγους παρακμή του. Γλύνανε όμως όσο μπόρεσε τα... γερατιά του και πολλές από τις πληγές του.

Δεν θ' αναφερθούμε εδώ με λεπτομέρειες για το έργο του που κάλυψε όλους τους τομείς: Έργα, όπως το Κοιν. Κατάστημα, πλατεία, ύδρευση, αναδασμός, δρόμοι, δεινροφινετισίου, ποικίλες πολιτιστικές εκδηλώσεις, αγώνες για την μη κατάργηση και μεταφορά της κοινότητας στο Καλπάκι (όπως επιδιώκανε κάποιοι αντίστοιχοι) και πάντα μπροστά για κάθε πρόβλημα που αφορούσε το χωριό, σε αγαστή συνεργασία με το Κοινοτικό Συμβούλιο και την Αδελφότητα, που πάντα επιδιώξαμε.

Εκείνο όμως, που θεωρώ σαν την ωραιότερη, τη μεγαλύτερη προσφορά του Συλλόγου,

είναι το σάλπισμα και το ψυχικό αντίκωμο των Κάτω Σουδενιωτών, όπου γης, που το σάλπισμα αυτό επέφερε.

Είχαμε βγει από την Κατοχή και τον Εμφύλιο, όπως όλη η Ελλάδα, με πολλές κι άσχημες τραυματικές εμπειρίες και ψυχοφθόρα κατάλοιπα όλοι μας. Σκορπίσαμε και τις καρδιές μας, χώριζαν τα εμφυλιοπολεμικά συρματοπλέγματα.

Αλλά και πολλοί, καλοί Σουδενιώτες, ταξιδεμένοι από παλιά στο εξωτερικό, είχαν ξεχαστεί κι είχαν ξεχάσει το χωριό τους.

Έτσι πρώτο μέλημα του Συλλόγου μας το σάλπισμα: «Κάτω Σουδενιώτες, όπου γης, το χωριό μας, το χωριό σας πεθαίνει. Όσοι πιστοί προσέλθετε». (Λόγια της πρώτης μας εγκυκλίου).

Και θυμάμαι τη συγκίνηση όλων μας, όταν α'ρχισαν να φθάνουν τα «παρών» απ' όλα τα μέλη της Ελλάδας και το εξωτερικό.

Το πρώτο γράμμα με χρηματική ενίσχυση σε δολάρια από την Ολλανδία, του Ντίνου Θεοδωρίδη (έφυγε πρόσφατα κι αυτός).

Κι ύστερα από τη Ν. Αφρική των αδερφών Γκράτζιου, από την Αμερική του Κίμωνος Οικονομίδη και του Βαλάου, από το Σουδάν του Χαρίλαου Τζιόβα και Παναγιώτη Τσαντή και τόσων άλλων.

Άμεση και συγκινητική η ανταπόκριση κι απ' αυτούς που πριν λίγα χρόνια είχαν ζήσει στο χωριό την Κατοχή, οδυνηρές ίσως αλλά κι όμορφες στιγμές, όπως (δειγματοληπτικά) του Βλάση Οικονομίου, δασκάλου τότε στα Λειβαδιά, του Φοξού Βάλλα από τη Λαμία (έφυγε κι αυτός πολύ γρήγορα...), του Αχιλλέα Πατσούκα, από τη Θεσσαλονίκη, του Κώστα Τσανταφύλη των τόσων άλλων.

Κι ακόμα το «παρών» της σεβάσμιης δασκάλας και καλής συγχωριανής Πάτρας Βέτση από την Κέρκυρα.

Θυμάμαι το γράμμα της: «Μπράβο σας παιδιά μου. Εί-

μαι περήφανη και κοντά σας». Σ' αυτό το πνεύμα όλων τα γράμματα που μας γέμιζαν από χαρά, γιατί ξαναβρισκόμαστε μ' έναν ολόκληρο κόσμο, που θεωρούσαμε χαμένο για το χωριό.

Εκεί, όμως, που η πρωτοβουλία μας είχε ενθουσιώδη υποδοχή και αποδοχή, ήταν στην πολυάνθρωπη Κάτω Σουδενιώτικη Κοινότητα της Αθήνας, οργανωμένη στην Αδελφότητα, με πρόεδρο τον αείμνηστο και ακούραστο Ορέστη Βέτση και δίπλα του μια ομάδα από πραγματικούς Σουδενιώτες όπως οι: Κώστας Τσέροτος, Μιχάλης Τζιόβας, Σπύρος Τσατσόπουλος, Άλκης Παρτσάλης, Μήτσιος Ντάμης, Τέλης Μίσιος, Μένης Γκράτζιος, Ορέστης Δριγκόπουλος, που γίνανε ταυτόχρονα και μέλη του Συλλόγου. (Όλοι αυτοί δεν υπάρχουν πια, αλλά τους θυμούμαστε πάντα). Και κοντά σ' αυτούς όλοι οι Σουδενιώτες των Αθηνών.

Η ίδρυση, λοιπόν του Συλλόγου χαιρέτιστηκε με ενθουσιασμό εκεί, γιατί βλέπανε πως τώρα, η διάθεση προσφοράς όλων προς το χωριό τους, θα μπορούσε μέσω του Συλλόγου, να στηριχτεί και να υλοποιηθεί, επιτέλους, σε χειροπιαστό έργο.

Κι έτσι έγινε. Πορευτήκαμε μαζί Σύλλογος και Αδελφότητα για πολλά χρόνια, παραμερίζοντας κάθε εμπόδιο και διαφορά που μπορούσε να μας χωρίσει και να βλάψει τα χωριά μας.

Σήμερα, ύστερα από 30 και πάνω χρόνια, ο Σύλλογος αυτός βρίσκεται σε πλήρη αδράνεια και μαρasmus. Γέρασε κι αυτός μαζί με τους ιδρυτές και υποστηρικτές του, οι περισσότεροι από τους οποίους φύγανε πια, όπως είπαμε.

Μακρύς και οδυνηρός θα ήταν ο κατάλογος των μελών του Συλλόγου μας, των χωριανών μας που χάθηκαν σ' αυτά τα 30 χρόνια.

Ας τους θυμόμαστε. Κι οι νέοι του χωριού μας ας τους τιμήσουν, παίρνοντας κάποτε τη θέση τους και λίγο από την άδολη αγάπη τους για το χωριό μας. Αμήν.

Β. ΤΖΙΟΒΑΣ

ΠΑΛΙΕΣ ΖΑΓΟΡΙΣΙΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Η Ξαδέλφη μου και το θάμα

ΦΙΛΙΠΠΑ Β. ΒΑΤΑΒΑΛΗ

Το θάμα που έγινε στην Αμερική και τις προάλλες το είδαμε στις οθόνες των τηλεοράσεων, που από τα μάτια αγάματος της Παναγίας έτρεχαν αίματα, με γύρισε εξήντα χρόνια πίσω να θυμηθώ το θάμα που έγινε στο Μονοδέντρι το 1934 και που έγινε τότε γνωστό σ' όλο τον ελλαδικό χώρο από τον εγχώριο και αθηναϊκό τύπο.

Η Ξαδέλφη μου η Χρυσάνθη ήταν το τρίτο και τελευταίο παιδί του Νούσια (Γιάννη) Παπαζώη και της Πολυξένης, το γένος Βαταβάλη, και αδελφή του γνωστού σήμερα συνταξιούχου Προέδρου Εφετών Γούλα (Γιώργου) Παπαζώη.

Ήταν κορίτσι της παντρειάς, όταν μικρός έτρεχα στο σπίτι της, που δεν ήταν μακριά από το δικό μου και με υποδέχονταν με ευγένεια, χαρά, καλσύνη και γλυκά λόγια. Πάντοτε τις εργασιές μέρες ήταν μόνη της στο σπίτι, κι όπως όλα τα κορίτσια του Ζαγοριού, έκανε τις δουλειές του σπιτιού, σιγύρισμα, σκούπισμα, μαγείρεμα κλπ. Οι δικοί της έλειπαν από το σπίτι: ο πατέρας της χρόνια έλειπε στο Κάϊρο, δουλεύοντας σκληρά για την ευημερία της οικογένειάς του. Η αδελφή της Ιππολύτη είχε παντρευτεί. Ο αδελφός της ο Γούλας απουσίαζε στην Αθήνα φοιτητής της Νομικής ή στα Γιάννινα και στην Κόνιτσα δικηγόρος. Η μητέρα της η Πολυξένη και η γιαγιά της η Ευγενούλα (η Τιτά μου Αναστάσινα) έλειπαν από τα βαθιά χαράματα μέχρι το νύχτωμα, μαζί με το Γρίβα, τ' αλόγο τους, στα χωράφια ή στα κλαδερά.

Με βοηθούσε ν' ανεβώ τις πέτρινες σκάλες του σπιτιού και παίρνοντας το εργοχείρο της καθόμασταν στην κρεβατούλα, αγναντεύοντας από 'κει τότε με γυμνό μάτι και τότε με τα κιάλια τ' Άντερα, το μεσοχώρι και πέρα μακριά τα χωριά και τις ομορφιές του Ζαγοριού. Μούλεγε παραμύθια και ιστοριούλες που πολύ ήθελα ν' ακούω από το γλυκό της στόμα. Αρχικά βράδια του χειμώνα, έρχονταν να κοιμηθεί στο σπίτι μας και με αποκοιμίζε με παραμύθια και κουκουβάσιες. Ένα βράδυ έκανε κάποια ζαβουλιάρια και η μητέρα μου, μου τις έβρεξε. Εγκατέλειψα το μπάνι και ξεπλώθηκα κλαίοντας, στο πάτωμα του μαντζάτου. Αυτές στρώσανε το σφρα (σοφρά) για φαγητό κι άρχισαν να τρώνε. Τότε κλαίοντας, ξεχείλισε το παράπονό μου: «Οι μι βάρεσε, οί τόφαν όλο». Η Χρυσάνθη ξεκαρδίστηκε στα γέλια. Αργότερα, μεγάλοι πια, στις συναντήσεις μας μούλεγε: «Οί μι βάρασε, οί τόφαν όλο και γελούσαμε».

Δε γνωρίζω τι ήταν εκείνο που συνετέλεσε να δημιουργηθεί μέσα μου μια απέραντη για την Ξαδέλφη μου αγάπη. Η καλσύνη, οι ευγενικοί τρόποι της, η ζωγραφισμένη στο πρόσωπό της χαρά για τη ζωή, το αστείρευτο χαμόγελό της, το βαθεία ριζωμένο μέσα της ηθικοθρησκευτικό αίσθημα ή η ανεξάντλητη για τους συνανθρώπους της αγάπη; Αυτά κι άλλα, ήταν εκείνα που την έκαναν να είναι πολύ όμορφη. Κι ήταν όμορφη, πολύ όμορφη γιατί ήταν... Άνθρωπος.

Τις απογευματινές ώρες που πήγαινα στο σχολείο, την έβλεπα να κάθεται στο δεξιό πεζούλι της εξώπορτας να πλέκει ή να κεντάει. Ετοίμαζε τα προκιά της και ονειρευόταν τον Καλό της. Κι ο Καλός της δεν άργησε να 'ρθει.

Ήταν ο Γιώργος ο Κοντοδήμος από το Μονοδέντρι. Αρραβωνιασμένοι κάθονταν το απόγευμα στα πεζούλια της εξώπορτας και σχεδίαζαν τη μελλοντική οικογενειακή τους ζωή.

Το 1930 έγινε ο γάμος τους. Τακτικά επισκεπτόμουν την Ξαδέλφη μου στο σπίτι της. Στο πανηγύρι του χωριού, της Αγίας Παρασκευής, για τρεις μέρες ήμουν ένας από τους φιλοξενούμενους του σπιτιού της.

Το Μάρτη του 1934 η Ξαδέλφη μου αρρώστησε. Ο ψηλός πυρετός δεν έλεγε να υποχωρήσει. Φώναζαν το γιατρό του χωριού, τον τότε σχολίατρο Αντώνιο Ράπτη. Ο γιατρός εξέτασε την άρρωστη και κατέληξε στην ορθή διάγνωση: Μελταιός Πυρετός. Έδωσε οδηγίες για την καταπολέμηση της αρρώστιας. Κι άρχισε αμέσως η δίαιτα και η φτωχή, για τότε, φαρμακευτική αγωγή. Ο πυρετός όμως δεν έλεγε να υποχωρήσει. Οι γιατροί επισκέπτονταν τακτικά την άρρωστη και έδινε τις ιατρικές του συμβουλές. Η αρρώστια κράτησε περισσότερο από δυο μήνες και ο πυρετός, όχι μόνο δεν έλεγε να υποχωρήσει, αλλά ανέβαινε κι ένα σκαλί πιο πάνω. Η Χρυσάνθη εξαντλήθηκε σωματικά και ψυχικά. Δε μπορούσε να σηκωθεί. Η κατάσταση της μέρα με τη μέρα χειροτέρευε, παρά τη βοήθεια που προσπαθούσαν να της δώσουν οι οικείοι της και πιο πολύ ο σύζυγός της και η μητέρα της, που δεν άφησε ούτε στιγμή το προσκέφαλό της. Δυο φορές την εβδομάδα την επισκέπτονταν η μητέρα μου, η Αριστούλα, που μ' ενημέρωνε για την πορεία της αρρώστιας.

Κάποια γυναίκα έρριξε την ιδέα να φέρουν στην άρρωστη από το μοναστήρι την εικόνα της Αγίας Παρασκευής. Δεν ήταν η πρώτη φορά που θα έφερναν την εικόνα της Αγίας, σε πολύ βαριά κατάσταση άρρωστο. Κι ήταν σ' όλους γνωστό —ίσως και σήμερα— ότι η μεταφορά της εικόνας προέλεγε την αίσια ή μη έκβαση της αρρώστιας. Αν η εικόνα ήταν ελαφριά και δε δημιουργούσε πρόβλημα κατά τη μεταφορά της, η αρρώστια θα είχε αίσια έκβαση. Αντίθετα αν ήταν βαριά και με δυσκολία μεταφέρονταν στο σπίτι του αρρώστου, ο τελευταίος πολύ σύντομα θα ταξίδευε... Ο Γιώργος συμφώνησε με την πρόταση της χωριανής του και έστειλε δυο άνδρες από το χωριό να φέρουν την εικόνα της Αγίας Παρασκευής από το μοναστήρι. Όλοι στο σπίτι, με κομμένη την ανάσα και με ζωγραφισμένη την αγωνία στα πρόσωπά τους, περίμεναν την άφιξη της εικόνας.

Και να, η εικόνα έκανε την εμφάνισή της στην πόρτα του δωματίου της άρρωστης. Όλοι σηκώθηκαν, έκαναν το σταυρό τους και φίλησαν την εικόνα, που με χαμογελαστά πρόσωπα την κρατούσαν οι δυο άνδρες. Οι τελευταίοι μίλησαν δυνατά: «Πούπουλο ήταν, πούπουλο». Τι ανακούφιση! Τοποθέτησαν την εικόνα στο παράθυρο κοντά στην άρρωστη κι άναψαν το κανήλι.

Τις επόμενες μέρες ο πυρετός ανέβαινε συνεχώς. Η από μέρες κατάκοιτη Ξαδέλφη, βάδιζε από το κακό στο χειρότερο. Σφράγισε μάτια και στόμα. Δε μιλούσε, ούτε έπαιρνε τροφή. Έπεσε σε κόμα. Ο λήθαργος κράτησε τρεις μέρες. Το απόγευμα της τρίτης μέρας, ο πυρετός πέρασε

τους 42 βαθμούς. Ο γιατρός είπε στο σύζυγό της: «Η επιστήμη έκανε το χρέος της. Σε λίγα λεπτά επέρχεται το μοιραίο. Τώρα το λόγο έχει μόνο ο Θεός». Φεύγοντας ο γιατρός κι ανεβαίνοντας το γκαλντερίμι της αυλής του σπιτιού, έβγαλε το μαντήλι του και σκούπισε τα δακρυσμένα μάτια του. Οι γυναίκες που ήταν στο δωμάτιο της άρρωστης, άρχισαν να κλάματα και περίμενα, από λεπτό σε λεπτό να κλείσει ο βιολογικός κύκλος της ζωής της.

Τα κλάματα δυνάμωναν, όταν άκουσαν την άρρωστη να παραμυλίζει:

—Καλώστους, καλώστους.

—.....

—Ελάτε καθίστε, καθίστε εδώ κοντά μου.

—.....

—Τι είναι αυτό; Τι έχει μέσα;

—.....

—Α, σας ευχαριστώ. Εδώ, εδώ. Κι άρχισε να κουνάει το δεξί της χέρι και να δείχνει διάφορα σημεία του σώματός της.

—Σας ευχαριστώ, σας ευχαριστώ.

—.....

—Θάρθω, θάρθω, αλλά δεν ξέρω τα σπύτια σας.

—.....

—Στο καλό, στο καλό και σας ευχαριστώ. Άνοιξε τα μάτια της και είδε τις γυναίκες να κλαίνε.

—Γιατί κλαίτε; Εγώ έγινα καλά. Να... Πέταξε τα σκεπάσματα και στήθηκε ορθή.

—Μια γυναίκα κι ένας άνδρας με άλειψαν σ' όλο το σώμα με μια αλοιφή που είχαν μέσα σ' ένα στρογγυλό χρυσαφί κουτί, κι έγινα καλά. Μου είπαν να πάω στα σπύτια τους. Το σπίτι της γυναίκας είναι στο μοναστήρι της Αγίας Παρασκευής και του άνδρα στο μοναστήρι του Αη-Πιάννη στο Ρογκοβό. Τους υποσχέθηκαν ότι θα πηγαίνω μόλις γίνω τελείως καλά.

Όλοι σταυροκοπήθηκαν και αγκάλιασαν και φιλούσαν τη Χρυσάνθη. Το γεγονός μεταδόθηκε παντού αστραπιαία. Την επομένη η εφημερίδα της Αθήνας «Καθημερινή» έγραφε: Θαύμα στο Μονοδένδρι του Ζαγοριού.

Η ανάρρωση της Ξαδέλφης δεν κράτησε πολύ. Επισκέφτηκε πρώτα με το σύζυγό της και τους συγγενείς της, το μοναστήρι της Αγίας Παρασκευής.

Το απόγευμα της 23ης Ιουνίου, Ξυπόλυτη η Χρυσάνθη με το σύζυγό της και τους συγγενείς της, μεταξύ αυτών και εγώ, πήγε στο μοναστήρι του Αη-Γιάννη στο Ρογκοβό. Εκεί την περίμενε πλήθος προσκυνητών απ' όλα τα χωριά του Ζαγοριού και τα Γιάννινα. Ήθελαν να δουν την άρρωστη που θεράπευσε ο Άγιος.

Παρακολούθησε τον εσπερινό, την αργυρηνία (όρθρο) και κοιμήθηκε στο Ναό. Την επομένη μετά τη Θεία λειτουργία, επιστρέψαμε στα χωριά μας.

Το καλοκαίρι του 1984 (50 χρόνια από το θάνατό), πήγα στο σπίτι της στο Μονοδένδρι. Την συνάντησα στη σάλα. Αγκάλιαστήκαμε και φιληθήκαμε. Δεν την ξαναείδα. Το φθινόπωρο έφυγε για πάντα από κοντά μας.

Η μνήμη της ας είναι αιώνια...

Γενάρης 1993

Το Σάββατο 16 Γενάρη τα συστεγαζόμενα αδελφά Ζαγορίσια Σωματεία ΚΕΖ και ΙΛΕΖ, «έκοψαν» τη Βασιλόπιτα στο εντευκτήριό τους (Σίνα 4) στα Γιάννινα.

Υστερα από σύντομο χαιρετισμό του Προέδρου της ΙΛΕΖ Απόστολου Ντιναλέξη και του επιτ. Προέδρου του ΚΕΖ κ. Βασίλη Τζιόβα, ο νεοεκλεγμένος πρόεδρος του ΚΕΖ κ. Γιώργος Γένης ανέπτυξε με ομιλία του τους σκοπούς του ΚΕΖ, αλλά και γενικότερα των Ζαγορίσιων φορέων στις νέες κοινωνικο-οικονομικές συνθήκες που διαμορφώθηκαν στο χώρο, και πως οι νέοι βλέπουν την προσφορά τους σ' αυτόν (η ομιλία δημοσιεύεται παρακάτω).

Το «Φλουρί» της πίττας «έπεσε» στην Ζαγορίσια κυρία Τούλα Παύλα-Τζίμα, και αντιστοιχούσε σε μια ασημένια φροντιέρα Γιαννιώτικης τέχνης.

ΟΜΙΛΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΠΗ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΟΠΙΤΑΣ 16-1-1993

ΤΟΥ κ. ΓΙΩΡΓΟΥ ΓΕΠΗ

Αγαπητοί φίλοι,

Το τέλος κάθε χρονιάς, αποτελεί μια καλή ευκαιρία για απολογισμούς, τόσο προσωπικούς όσο και ευρύτερους κοινωνικούς.

Στον προσωπικό τομέα συνήθως επικρατεί από τη μια μεριά μια ελπίδα για κάτι καλύτερο και από την άλλη κάτι σαν πίκρα για

τον ένα ακόμη χρόνο που φορτωθήκαμε στην πλάτη μας. Ο χρόνος αυτός που μας φορτώθηκε, μας κάνει να είμαστε πολλές φορές απαισιόδοξοι σχετικά με την πορεία μας, τόσο στον προσωπικό όσο και στον κοινωνικό τομέα.

Και ενώ στον προσωπικό τομέα φαίνεται ότι ελέγχουμε τα πράγματα, στον κοινωνικό τομέα η κατάσταση είναι διαφορετική.

ΚΟΠΗ ΤΗΣ ΠΙΤΑΣ ΚΕΖ-ΙΛΕΖ

Πολλές φορές έχουμε την αίσθηση ότι δεν ελέγχουμε τίποτα, άρα δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτε άλλο παρά να ευχόμαστε και να ελπίζουμε.

Η απαισιοδοξία αυτή πηγάζει από μια εγγενή αντίφαση την οποία βιώνουμε καθημερινά. Είναι η αντίφαση ανάμεσα στον προσωπικό μας χρόνο, (ο χρόνος στον οποίο εμείς αλλάζουμε), και τον κοινωνικό μας χρόνο, (ο χρόνος στον οποίο η κοινωνία αλλάζει).

Ο προσωπικός μας χρόνος είναι κάτι το οποίο μπορεί να μετρηθεί, τον μετράμε ήδη με την ηλικία μας και τα πεπραγμένα μας. Ο κοινωνικός χρόνος όμως είναι αρκετά δύσκολο να μετρηθεί. Ίσως πρέπει να βρούμε έξω από αυτόν, να τον δούμε σαν ιστορία για να μπορέσουμε να τον μετρήσουμε. Αλλά και πάλι οι κοινωνικές αλλαγές θα είναι ελάχιστες σε σχέση με τις ατομικές αλλαγές.

Έτσι λοιπόν βιώνουμε μια αντίφαση: Θέλω να αλλάξω τα πράγματα, αλλά και θέλω να δω τις αλλαγές.

Τα πράγματα στην κοινωνία αλλάζουν, αλλά εμείς δεν μπορούμε να παρακολουθήσουμε την αλλαγή τους, ή δεν προλαβαίνουμε να τη δούμε.

Μπροστά σ' αυτή την αντίφα-

σει την αντίφαση αυτή.

Έτσι ξεκινήσαμε με ένα πεν-

θήμερο σεμινάριο εκπαίδευσης στελεχών (10-15 Φεβρουαρίου 1992) στο οποίο συμμετείχαν ενεργά, μέλη καθώς και μη μέλη. Ο στόχος του σεμιναρίου αυτού ήταν να δώσει στους συμμετέχοντες να καταλάβουν τη φιλοσοφία και τους σκοπούς του ΚΕΖ και να δοθεί η ευκαιρία για ανταλλαγή νέων εναλλακτικών απόψεων για την ανάπτυξη του Ζαγοριού. Από το σεμινάριο αυτό αναδείχθηκε σχεδόν όλο το νέο Διοικητικό Συμβούλιο του ΚΕΖ, το οποίο έχει μέσο όρο ηλικίας τα τριάντα (30) χρόνια.

Στη συνέχεια ξεκινήσαμε μια προσπάθεια συνεργασίας με δύο Ευρωπαϊκούς φορείς και φιλοξενήσαμε τη διοργάνωση δύο κατασκηνώσεων με δεκαπέντε νέους από την Ευρώπη η κάθε μία:

α. Το Campus Europeens de l'Environnement, σε συνεργασία με το Παν/μιο Ιωαννίνων (επιστημονικός υπεύθυνος Β. Ντισιάκος) και το Ινστιτούτο Οικολογίας της Βουλγαρικής Ακαδημίας των Επιστημών.

β. Το Campus Europeens du Patrimoine, σε συνεργασία με την Association Pour La Participation Et L'Action Regionale.

Οι δραστηριότητες αυτές των δύο κατασκηνώσεων έγιναν από 6-26 Ιουλίου στο χωριό Άνω Πεδιάδα Ζαγοριού.

Για το βασικό σκοπό της διοργάνωσης αυτής το Κέντρο χρηματοδοτήθηκε κατά το ήμισυ περίπου από την Ε.Ο.Κ.

Τα δύο προγράμματα τελείωσαν με επιτυχία. Το ένα μάλιστα που παρουσιάστηκε στη συνάντησή στη Γαλλία θεωρήθηκε ένα από τα καλύτερα που έγιναν φέτος στην Ευρώπη. Το δεύτερο θα

παρουσιασθεί στις Βρυξέλλες στις 8-9 Φεβρουαρίου.

Τέλος φτιάξαμε το ενημερωτικό υπόμνημα, που δημοσιεύθηκε στο προηγούμενο τεύχος με

μια συνοπτική παρουσίαση του ΚΕΖ και των δραστηριοτήτων του μέχρι σήμερα για να το δίνουμε όπου μας το ζητούν.

ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Το ΚΕΖ για το 1993 προγραμματίζει τις παρακάτω δραστηριότητες:

α) Συνέχιση των δύο Campus, Περιβάλλοντος και Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

β) Σεμινάριο περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, στις βάσεις που έθεσε το ανοιχτό σχολείο, σε συνεργασία με το ΕΛ.ΙΝ.Α.Σ. (Ελληνικό Ινστιτούτο Αλληλεγγύης και Συνεργασίας).

γ) Συνεργασία με το Σύλλογο γονέων παιδιών με ειδικές ανάγκες για λειτουργία θερινής κατασκηνώσης για παιδιά με ειδικές ανάγκες.

δ) Επανεκδοση του δελτίου, ως μέσου επικοινωνίας αλλά και εξεύρεσης πόρων.

Και θα ήθελα να τελειώσω με λίγες γενικές σκέψεις για το ρόλο του Κέντρου σήμερα.

Τα πράγματα αυτή τη στιγμή στο Ζαγόρι έχουν πάρει κάποιο δρόμο. Μερικά από αυτά εξελίσσονται ικανοποιητικά και άλλα όχι. Το κυριότερο πρόβλημα της περιοχής παραμένει το πληθυσμιακό, για το οποίο προς το παρόν δεν υπάρχουν στον ορίζοντα ορατά σημάδια βελτίωσης.

Οι λύσεις που προτείνονται μέχρι τώρα έχουν σαν στόχο την ανάπτυξη παραγωγικών δραστηριοτήτων στην περιοχή (τουρισμός, επεξεργασία ξύλου κ.λ.π.), ώστε να παραμείνει αρχικά αυτός ο πληθυσμός που υπάρχει σή-

ΚΟΠΗ ΤΗΣ ΠΙΤΑΣ ΚΕΖ-ΙΛΕΖ

μερα και στην πορεία να αυξηθεί. Οι λύσεις αυτού του τύπου όμως, αστοχούν συνήθως, γιατί ποτέ δεν λαμβάνουν υπόψη τις γεωγραφικές, ιστορικές και κοινωνικές ιδιομορφίες της περιοχής όσον αφορά το ζήτημα των παραγωγικών δραστηριοτήτων.

Είναι μεγάλη ανάγκη λοιπόν να γνωρίσουμε το χώρο μας ως προϋπόθεση για να τον αγαπήσουμε και στη συνέχεια να μπορέσουμε να δραστηριοποιηθούμε για την ανάπτυξή του.

Αυτός για μας είναι ένας βασικός στόχος του Κ.Ε.Ζ. Να βοηθήσει όσο το δυνατόν περισσότερο τους Ζαγορήσιους να γνωρίσουν τον τόπο τους, το Ζαγόρι, σαν σύνολο ενιαίο με όλα τα προβλήματά του αλλά και τις όμορφες ιδιαιτερότητές του και στη συνέχεια να τοποθετήσουν μέσα σ' αυτό το χωριό τους.

Χρειάζεται, σήμερα όσο ποτέ, ένα ξεπέρασμα του στείου τοπικισμού, που είναι ένα από τα κυριότερα αρνητικά των Ζαγορήσιων. Πρέπει να καταλάβουμε ότι τα χωριά αυτά στο παρελθόν επικοινωνούσαν μεταξύ τους και αρκετές φορές συνεργαζόταν.

Σήμερα είναι ανάγκη να αποκαταστήσουμε αυτή την επικοινωνία. Βέβαια αυτά οι παλαιότεροι τα ξέρουν. Όμως δεν πρέπει κανείς να βλέπει το χώρο μόνο με τα μάτια των ενηλίκων. Υπάρχει πίσω μας μια νεολαία, η οποία στη σημερινή φάση αναζητεί τις ρίζες της, αναζητεί στηρίγματα για να μπορέσει να προχωρήσει στο μέλλον. (Τα πανηγύρια του περασμένου καλοκαιριού ήταν γεμάτα από νέους ανθρώπους).

Σ' αυτή τη νεολαία απευθύνεται το Κέντρο και αυτή η νεολαία πρέπει να μάθει το Ζαγόρι για να αρχίσει ξανά η επικοινωνία μεταξύ των χωριών. Για να γίνει

αυτό, πρέπει οι παλιοί που ξέρουν, να δείξουν στους νεότερους, ώστε να μπορέσουν να πράγματα να συνεχιστούν.

Πιστεύουμε ότι δραστηριότητες σαν το ανοιχτό σχολείο έπαιξαν και παίζουν αυτό το ρόλο της διευκόλυνσης της επαφής και της γνωριμίας με το χώρο, γιατί τους το λόγο και πρέπει να συνεχιστούν. Όχι κατ' ανάγκη από το Κέντρο. Είμαστε πρόθυμοι να βοηθήσουμε με τεχνογνωσία κάθε δραστηριότητα από οποιοδήποτε Ζαγορήσιο σύλλογο ή κοινότητα που θα στοχεύει σε βελτίωση της επικοινωνίας των Ζαγορήσιων κάτω από μία προοπτική.

Η μικρή μας πείρα μας έχει δείξει ότι το πρόβλημα δεν είναι οικονομικό, είναι περισσότερο ιδεολογικό. Δεν μας λείπουν τόσο τα χρήματα όσο οι ιδέες για να αξιοποιήσουμε τα χρήματα με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Δείτε για παράδειγμα τις απορρίψεις προγραμμάτων που κάνει η ΕΟΚ επειδή ακριβώς είναι πρόχειρα και στερούνται στόχων ιδών και προοπτικές.

Πιστεύουμε λοιπόν ότι πάντα υπάρχει καιρός και δεν έχει χαθεί τίποτα. Πολλά πράγματα μπορούν να γίνουν αλλά χρειάζονται: Σκέψη - Μελέτη - Υπομονή - Διαπραγμάτευση αλλά κυρίως Αποδοχή.

Με βάση τα παραπάνω το Δ.Σ. του ΚΕΖ είναι ανοιχτό σε κάθε νέα πρόταση που θα μπορούσε να ενταχθεί στα πλαίσια των δραστηριοτήτων του καθώς και σε κάθε νέα ιδέα που θα διευρύνει τους στόχους του.

Με αυτά θα ήθελα να σας καλωσορίσω και να ευχηθώ σε σας, στις οικογένειές σας αλλά και στο Ζαγόρι.

ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ, ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1993.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ

ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ «Κ. ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ»

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Ανακοινώνεται από το Πνευματικό Κέντρο «Κ. ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ» πως στις 29 Μαρτίου ημέρα Δευτέρα και ώρα 8 μ.μ. στην αίθουσα Τελετών της Ε.Η.Μ. στα Γιάννινα θα λάβει χώρα πολιτιστική εκδήλωση που οργανώνει το Πνευματικό Κέντρο με διάλεξη της λέκτορος του Τμήματος Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων συμπατριώτισσας μας κ. Αμαλίας Βλαχοπούλου-Οικονόμου και με θέμα: «**Αρχαιολογική τοπογραφία της περιοχής Ζαγορίου**». Θα προβληθούν και σχετικά σλάιτς.

Παρακαλούνται όλοι οι Ζαγορίσιοι και φίλοι του Ζαγορίου που διαμένουν στην πόλη των Ιωαννίνων να μη χάσουν την ευκαιρία αυτή.

ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΓΝΩΜΗ

Το Ζαγόρι μέσα απ' το φακό του συστήματος

Η χθεσινή και η σημερινή κι όπως διαγράφεται και η αυριανή κατάσταση προωθούν επενδύσεις όπου υπάρχει εύκολη λεία κατ' αρχήν και χωρίς μεγάλα κοινωνικά εμπόδια όπως π.χ. ορυκτό πλούτο, πετρέλαιο, παραλιακές ζώνες για τεράστια ξενοδοχειακά συγκροτήματα χωρίς να παραλείπουν να καταγράφουν τις παραγωγικές δυνατότες ευρύτερων χώρων όπως το Ζαγόρι αφήνοντας να λειτουργούν δραστηριότητες που υπηρετούν όχι την ανάπτυξη του χώρου αλλά μικροσυμφέροντα για συνέχιση της ψηφοθηρίας και στήριξη καταστάσεων αναπαραγωγής τους. Μια ουσιαστική ανάπτυξη για τον κόσμο θα δημιουργούσε συμφέροντα στη βάση έναντι του συστήματος και μια συστειρώση κάτω απ' αυτά των Ζαγορησίων — κι όχι κάτω από την παράδοση μόνο που η δυναμική της είναι περιορισμένη για αγώνες και πάλη κατά της συμπεριφοράς των εκφραστών των καθ' αυτού μεγάλων συμφερόντων, θα ήταν εμπόδιο στα σχέδιά τους. Έτσι λοιπόν επιτυγχάνεται ο στόχος των ουσιαστικά κρατούντων στον τόπο, αφού ο κόσμος ξεσπινώνεται-ερμημώνεται το Ζαγόρι μιας και ούτε επισκευή δεν μπορεί να κάνει στο σπίτι του κανείς χωρίς την ενίσχυση της πολιτείας. Που να χτίσει καινούργιο σπίτι. Οι συνεταιρισμοί και τα κοινοτικά συμβούλια αποτελούν ένα κράμα διαχείρισης του δασικού πλούτου που τους βολεύει η κατάσταση όπως λειτουργούν οι παραγωγικές σχέσεις κι έτσι έχουν συγκεκριμένα συμφέροντα να δουλεύουν κανά δυο μήνες στα δάση και οι περισσότεροι να μένουν στα Γιάννινα και καλά κάνουν σε

τελευταία ανάλυση, αφού στην ερημιά και στην υπανάπτυξη του χώρου ποια εξέλιξη θα πάρει η ζωή τους και των παιδιών τους. Έτσι λοιπόν θα συνεχίζεται η κατάσταση. Η οποιαδήποτε κατασκευή έργων υποδομής (ασφαλτοστρωση κλπ.) θα εμφανιστεί ότι προωθείται για λύση της συγκοινωνίας του χώρου, όμως στην ουσία θα υπηρετήσει τα συμφέροντα νέων παραγωγικών μονάδων (Ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων, νερά κλπ. ΑΕ, ξένων προς τα συμφέροντα του κόσμου του Ζαγορίου) που θα εγκατασταθούν αφού δεν θα έχουν την παρέμβαση και την παρεμπόδιση του κοινωνικού παράγοντα, που τα συμφέροντά του βρίσκονται ουσιαστικά έξω από το Ζαγόρι, που το βλέπει σήμερα βιωματικά σαν γενέτειρα, σαν πατρίδα, συναισθηματικά σαν παράδοση η προχωρημένη ηλικία, οι νεότεροι δε σαν καύχημα. Ωραίες είναι οι πολιτιστικές εκδηλώσεις και δεν θα σταματήσουν να γίνονται ότι και να γίνει στο Ζαγόρι, αυτές όμως ίσως να τις χρηματοδοτούν ή να τις χρηματοδοτήσουν και για ενόητους λόγους, εκείνο που δεν χρηματοδοτήσαν και δεν θα το κάνουν, είναι η ανάπτυξη του Ζαγορίου σε μοντέλο και πλαίσιο που θα δώσει στον κόσμο του, τη δυνατότητα μέσα απ' τις παραγωγικές σχέσεις και διαδικασίες να επιλέξει τον τόπο του σαν χώρο δουλειάς και διαμονής έτσι που να δίνει λύση στα ποικίλα προβλήματά του.

Σ' αυτή την κατεύθυνση είναι ανάγκη να κινηθεί η δράση των εργαζομένων Ζαγορησίων.

ΚΩΣΤΑΣ ΤΣΑΚΤΣΙΡΑΣ

Δασολόγος

Ν Ε Α Δ Ι Ε Υ Θ Υ Ν Σ Η

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΜΕΡΤΖΙΟΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

Σαλαμάγκα 2 - Τηλ. 26.654

ΟΙΚΙΑ: Λ. Ακρίτα 4, Τηλ. 72.902, ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΚΑΙ ΤΑ ΧΩΡΙΑ ΑΥΤΟΥ

ΜΑΝΘΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΑΡΤΣΙΣΤΑ

Το χωριό αυτό είναι κρυμμένο στην αγκαλιά, που σχηματίζει ο «Ρουνίκος και Κυδωνιάτα». Πολύ παλιό χωριό. Προ της κατακτήσεως. Κατά το ΙΔ' και ΙΕ' αιώνα στο Τμήμα Πατίγκου. Το 1380 οχυρώθηκε υπό του Θωμά, Σέρβου Ηγεμόνος των Ιωαννίνων με τα Σουδενά και τη Δοβρά. Μετά την εκπόρθηση της Βελλάς υπό του Ισαΐμ, για να τον περιορίσει. Αυξήθηκε με την προσχώρηση σ' αυτό το χωριό οικογενειών από το Βόπατη, που διαλύθηκε, από πολλές οικογένειες από τον Άγιον Μηνά και από άλλα γειτονικά χωριά.

Υψόμετρον 940 - Έκταση 29 τετραγ. χλμ. - γεωργική γη 2,3 - βοσκότοποι 2,3 - δάση 2,1 - Ορεινή περιοχή - χιλιόμετρικη απόσταση από τα Ιωάννινα 44.

Ο ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΑΥΤΗΣ

1— 1550-1590 κατά πληροφορίας Κ. Μίσσιου (Φ. Πέσσα - Ι. Σαράλη - «Αρίστη» σελ. «είχε κατοίκους 1.800».

2—1857 —κατά τον Αραβαντινόν — «Χρονογραφία της Ηπείρου» — β' σελ. 332 «Αρτίστα χριστιανικοί οίκοι 80 στέφανα 210».

3—1870 —κατά τον Λαμπριδην— «Ζαγοριακά» σελ. 19 — Αρτίστα οικίαι 170 κάτοικοι 940».

4— 1873-74 —κατά την Έκθεση της Εκπαίδ. Επιτροπής —«Επετηρίς Φιλεκ. Ηπειρωτικού Συλλόγου Κ/πόλεως» σελ. 193 — «Αρτίστα οικογενείας 212».

5— 1880 —κατά τα «Οδοιπορικά Ηπείρου και Θεσσαλίας Επιτελικού Γραφείου Υπουργ. Στρατιωτικών» σελ. 83 —«Αρτίστα χριστιανοί 1272».

6— 1899 — κατά τον «Αγώνα» της 20 Αυγούστου — «Αρτίστα είναι εκ των μεγαλύτερων χωριών του Δυτικού Ζαγορίου αριθμούν περί τους 1000 κατοίκους».

7— 1905 — κατά τους Πέσσα και Σαράλη — «Αρίστη» σελ. 25 — «ο πληθυσμός της κοινότητος έφθανε στους 871 — άρρενες 421 θήλειες 450».

8— 1909 —κατά τον Γ. Δημητρακόπουλον— «Το Ζαγόριον» σελ. 30 — «Αρτίστα οι κάτοικοι ανέχονται εις 850».

Απογραφή	1913	άρρ.	233	θήλ.	341	σύνολον	574
»	1920	»	201	»	356	»	527
»	1928	»	179	»	279	»	458
»	1940	»	193	»	231	»	424
»	1951						438
»	1961						329
»	1971						204
»	1981						225

Η Αρτίστα κατά το 1929 μετωνομάσθηκε εις «Αρίστη» - Φ.Ε.Κ. Α' 2/12 - 29.

ΣΧΟΛΕΙΑ ΕΠΙ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ

Μετά την κατάκτηση στο χωριό αυτό και επί αρκετά χρόνια το Κρυφό Σχολείο —αργότερα το Κοινό— από του 1825 το Ελληνικό και βραδύτερον και το Παρθενοναγωγείον.

1— 1870 —κατά τον Λαμπριδην— «Ζαγοριακά» σελ. 21 — Αρτίστα... Σχολ. η Αρτίστα συγκαταριθμείται μεταξύ των πρώτων του Ζαγορίου κομών, των συστησάντων σχολεία, φροντίσασα να προικίση ταύτα και με βιβλιοθήκην οπωσούν καλήν, αλλά δυστυχώς πυρποληθείσαν προ 20 ετών μετά του σχολείου, και ανακαινισθέντος εσχάτως η συνδρομή της κοινότητος λαμπροτέρου».

2— 1873-74 — κατά την Έκθεση της Εκπαίδ. Επιτροπής — Επετηρίς Φιλεκ. Ηπειρωτικού Συλλόγου Κ. Πόλεως, σελ. 193 — «Αρτίστα... σχολεία τρία, ελληνικόν, αλληλοδιδασκικόν και Παρθενοναγωγείον, μαθηταί 95, οι δύο διδάσκαλοι λαμβάνουσι μισθόν γρ. 8.500 εκ του μοναστηρίου της Σπηλαιωτίσης.

3— 1886 —κατά τον Λαμπριδην— «Ζαγοριακά» Α' σελ. 55 — σχολείον Ελληνικό και δημοτικόν.

4— 1889 — κατά τον «Αγώνα» της 20 Αυγούστου — «Αρτίστα ...συντηρεί ελληνικόν σχολείον, δημοτικόν και παρθενοναγωγείον μετά μαθητών υπέρ τους 80 αμφοτέρων των γενών».

— 1909 κατά τον Γ. Δημητρακόπουλον «Το Ζαγόριον» σελ. 30 — Αρτίστα. Αυτή στερείται παντός εισοδήματος. Το δε αρρεναγωγείον και το Παρθενοναγωγείον συντηρούνται δια συνεισφορών εκάστου αναλόγως. Εις το αρρεναγωγείον φοιτώσι 50 περίπου μαθηταί διδασκόμενοι υπό δύο διδασκάλων, εις δε το Παρθενοναγωγείον 40 μαθήτριάι.

Για τη λειτουργία και συντήρηση των σχολείων του χωριού αυτού προσέφερον, η Μονή Σπηλαιωτίσης, που διατηρούσε τη σχολή του χωριού προ του 1880, οι κάτοικοι με συνεισφορές, η Αδελφότητα Αρτίστης στη Σεργία που συνεστήθηκε το 1873 με σκοπό τη σύσταση και διατήρηση του Παρθενοναγωγείου και οι Βέλλοι (Βόλλας) Απόστολος - Ζωΐδης Χριστάκης Κ. - Λιούμας Κ/νος - Μανδηλάκης Νικόλ. και η σύζυγός του Άννα - Μούδας Πέτρος του Δ.

Ο ΑΓΙΟΣ ΚΟΣΜΑΣ ΣΤΗΝ ΑΡΤΣΙΣΤΑ

Κ. Λαζαρίδης —«Το Ζαγόρι και ο Κοσμάς ο Αιτωλός», σελ. 36-37. «Οι προφορικές πληροφορίες, που μάζεψα, μας κάνουν γνωστό, ότι ο Κοσμάς πέρασε από την Αρτίστα, ο κ. Άγγ. Παπακώστας στην εργασία του μας δίνει αρκετά στοιχεία για το ζήτημα αυτό. Γράφει τα εξής: — «από άλλες αθησαύριστες, αλλ' όχι ολιγώτερο ακριβείς παραδόσεις, πληροφορούμεθα ότι ο Κοσμάς διδάξε και στα Ζαγοροχώρια Αρτίστα και Μπάγια. Στην Αρτίστα (τόгда Αρίστη) εδίδαξε στηριζόμενος σ' ένα από τα μεγάλα δένδρα, που σκιάζουν την παλιά γραφική εκκλησία του Αϊ Θανάση στην ομώνυμη συνοικία και κατ' άλλους στο μεγάλο κουφωμένο δένδρο που είναι πίσω από το ιερό και κατ' άλλους στο παχύκορμο της Ν.Δ. πλευράς. Διασώζει μάλιστα η τοπική παράδοση και ωρισμένες προφητικές εκφράσεις αντικρούοντας τα γιγάντια βουνά της περιοχής είτε (κατά τον Λεωνίδα Ζουρντούμη και άλλους Αρτιστινούς): «Αυτά τα βουνά πολύν κοσμάκη θα σώσουν μια μέρα» —, όπως και έγινε σε πολλές περιπτώσεις 1912-1913, 1940 κ.λ.π. που οι κάτοικοι της Αρτίστας και των γειτονικών κοινοτήτων βρέθηκαν στην ανάγκη να ζητήσουν σ' αυτά καταφύγιο και σωτηρία... Είπεν επίσης, ότι δεν θα έπρεπε να χαρούν, αν ο πόλεμος έρχονταν από τα Γιάννινα, αλλά από το Λιασκοβίτσι. Η αποτυχία της εισβολής του Γρίβα (1854) και οι απελευθερωτικοί πόλεμοι 1912-13 εδικαίωσαν τις προβλέψεις αυτές του τόσο διαδραματικού καλογήρου».

ΔΕΙΝΟΠΑΘΗΜΑΤΑ

Πολλά και το χωριό αυτό εδοκίμασε δεινοπαθήματα «άπερ και προς περιτολήν της αναπτύξεως αυτού και ευημερίας, καθόλου συνετέλεσαν και δια της μεταναστεύσεως εις αλλοδαπήν ευπόραν και ικανών αυτού τέκνων, τας φοικαλέτητας αφορήτου καταστάσεως διαφευγόντων... κατά δυναστείας εκ διελάσεων ατάκτων σιφών προς μεταφοράν αυτών τε και των αποσκευών αυτών μάλιστα δε κατά την εθνικήν εξανάστασιν (Λαμπριδης). Προήλθον δε ταύτα από δυσβάτους φόρους τακτικούς και εκτάκτους, από επιδρομές Τουρκαλβανών, από τις οποίες και εχρεώθηκε, από περάσματα και παρατεταμένες δαπανηρές διαμονές σ' αυτό ατάκτων σιφών, τούρκικων υπαυτεμάτων, αστυνομικών τοιούτων και λοιπών οργάνων της διοικήσεως, από αghαρίες, απειλές, πιέσεις, ληστείες, φόρους κλπ.

ΣΤΟ ΒΟΥΝΙΚΟ

Και το χωριό αυτό μετά την συνθηκολόγηση με τους Τούρκους και την κατάκτηση της περιοχής υπ' αυτών, απέστειλε στην Κων/πολη άτομα τέσσαρα «προς θεραπείαν των ιππέων και των αμαξών του αυτοκρατορικού στρατού». Αλλά προ του 1690 υποχρεώθηκε την υπηρεσίαν ταύτην να αναπληρώση με άσπρα (αχτσάδες) κατ' αποκοπήν. Ο φόρος αυτός μετά τινα καιρόν συνεχωνεύθηκε μετά των λοιπών φόρων». Λαμπριδης.

(ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ)

Εκλογικός κατάλογος της Επαρχίας Ιωαννίνων ΧΩΡΙΟΝ ΤΣΕΡΒΑΡΙΟΝ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Αύξ. αριθ.	Επώνυμον	Όνομα	Όνομα πατρός	Μόνιμος κατοικία	Επάγγελμα	Ηλικία
1.	Αθανασίου	Δημήτριος	Χαράλαμπος	Τσερβάριον	Ξενοδόχος	36
2.	Αθανασίου	Χρήστος	»	»	»	40
3.	Αλεξιάδης	Μιχαήλ	Αλέξιος	Καφαντάρ	ιατρός	46
4.	Αλεξιάδης	Κίμων	Μιχαήλ	Τσερβάριον	έμπορος	27
5.	Αναστασιάδης	Κωνσταντίνος	Γεώργιος	Αμερική	υπάλληλος	32
6.	Ανδρόνης	Ιωάννης	»	Τσερβάριον	γεωργός	41
7.	Βαζάκας	Νικόλαος	»	»	υπάλληλος	30
8.	Βαζάκας	Σταύρος	Νικόλαος	Σερβία	ιατρός	44
9.	Βαγιάτης	Γεώργιος	Απόστολος	»	Ξενοδόχος	45
10.	Βαζάκας	»	Νικόλαος	Τσερβάριον	κτηματίας	53
11.	Βακάλης	Νικόλαος	Δημήτριος	»	ιερέυς	56
12.	Βακαλόπουλος	»	Ανδρέας	»	μελισσοκόμος	52
13.	Βακαλόπουλος	Απόστολος	Νικόλαος	»	»	26
14.	Βακαλόπουλος	Αθανάσιος	»	Ιωάννινα	στρατιώτης	24
15.	Βαλάνος	»	Απόστολος	Σερβία	υπάλληλος	23
16.	Βαλάνος	»	Πολύχρονος	»	»	26
17.	Βαλάνος	Κωνσταντίνος	»	Τσερβάριον	διδάσκαλος	30
18.	Βαλάνος	Βασίλειος	Ιωάννης	Σέρραι	αρτοποιός	36
19.	Βαλάνος	Ιωάννης	Γεώργιος	Σερβία	παντοπώλης	54
20.	Βαλάνος	Απόστολος	»	»	Ξενοδόχος	61
21.	Βαλμάς	Στέφανος	Χρήστος	Τσερβάριον	εμβαλωματής	65
22.	Βαλμάς	Ιωάννης	»	Καβάλλα	καφεπώλης	52
23.	Βαλμάς	Σταύρος	»	Τσερβάριον	ποιμνήν	41
24.	Βαλμάς	Σπυρίδων	Κωνσταντίνος	»	αγροφύλαξ	32
25.	Βαρδούσης	Βασίλειος	Γεώργιος	Δολιανά	στρατιωτής	22
26.	Βαρδούσης	Παμαγιώτης	Μιχαήλ	Ιωάννινα	»	24
27.	Βαρδούσης	Νικόλαος	»	Τσερβάριον	ποιμνήν	29
28.	Βαρδούσης	Γεώργιος	Παναγιώτης	»	»	49
29.	Βασδέκης	Νικόλαος	Κωνσταντίνος	Τρίκαλα	έμπορος	52
30.	Βασδέκης	Ματθαίος	Αριστείδης	Τσερβάριον	εργατικός	48
31.	Βασδέκης	Βασίλειος	Κωνσταντίνος	Τρίκαλα	Ξενοδόχος	41
32.	Βασδέκης	Κωνσταντίνος	Αριστείδης	Αθήναι	υπάλληλος	40
33.	Βασδέκης	Αναστάσιος	Κωνσταντίνος	»	»	46
34.	Βασδέκης	Σταύρος	Στέφανος	Τσερβάριον	παντοπώλης	32
35.	Βασδέκης	Χριστόδουλος	Ιωάννης	Αμερική	υπάλληλος	28
36.	Βασδέκης	Σπυρίδων	Νικόλαος	Τρίκαλα	ιατρός	26
37.	Βασδέκης	Γεώργιος	Κωνσταντίνος	»	Ξενοδόχος	38
38.	Βλαστός	Νικόλαος	Γεώργιος	Τσερβάριον	διδάσκαλος	24
39.	Βλαστός	Ξενοφών	Απόστολος	»	»	29
40.	Βλαστός	Μιλτιάδης	Ελευθέριος	»	»	49
41.	Βλαστός	Μιχαήλ	Δημήτριος	Σερβία	γεωργός	50
42.	Βλαστός	Γεώργιος	»	Τσερβάριον	υπάλληλος	47
43.	Βλαστός	Απόστολος	»	»	γεωργός	47
44.	Βλαστός	Κωνσταντίνος	»	»	ιερέυς	53
45.	Βολογιαννίδης	Αριστοτέλης	Μιχαήλ	Ρουμανία	μυλωνός	56
46.	Βολογιαννίδης	Αλέξανδρος	Αριστοτέλης	Τσερβάριον	διδάσκαλος	49
47.	Βολογιαννίδης	Ιωάννης	»	»	»	45
48.	Βούδας	Παύλος	Πέτρος	Τρίκαλα	Ξενοδόχος	35
49.	Βούδας	Δημήτριος	Κωνσταντίνος	Σερβία	υπάλληλος	33
50.	Βούδας	Πέτρος	»	Τσερβάριον	Ξενοδόχος	62
51.	Βαυκαλής	Κωνσταντίνος	Γεώργιος	»	διδάσκαλος	70
52.	Γεωργαλής	Θεόδωρος	Σωτήριος	»	παντοπώλης	33
53.	Γκατζαγιάννης	Αναστάσιος	»	»	μυλωνός	41
54.	Γκέλμπας	Πολύχρονος	»	»	»	52
55.	Γκέλμπας	Δημήτριος	Κωνσταντίνος	Τρίκαλα	καφεπώλης	55
56.	Γκογιάννος	Αθανάσιος	Πολύχρονος	Ιωάννινα	υπάλληλος	33
57.	Γκογιάννος	Γεώργιος	Ιωάννης	Κάιρον	αρτοποιός	24
58.	Γκογιάννος	Απόστολος	»	Τσερβάριον	ποιμνήν	32
59.	Γκογιάννος	Ιωάννης	Προκόπιος	»	»	47
60.	Γκράτζιος	Κωνσταντίνος	Γεώργιος	»	αγροφύλαξ	59
61.	Γκριμπούρης	Ιωάννης	Νικόλαος	»	διδάσκαλος	26
62.	Γκριμπούρης	Γεώργιος	Κωνσταντίνος	»	εργατικός	56
63.	Γκριμπούρης	Δημήτριος	»	»	Ξενοδόχος	49
64.	Δραγατίδης	»	Γεώργιος	Τρίκαλα	»	24
65.	Εμμανουήλ	Πολύχρονος	Πολυχρήνης	Κόνιτσα	»	25
66.	Εμμανουήλ	Φίλιππος	Δημήτριος	Τσερβάριον	»	65
67.	Εμμανουήλ	Δημοσθένης	Γεώργιος	»	κτηματίας	62
68.	Εμμανουήλ	Γεώργιος	Φίλιππος	Πορτ Σαΐδ	αρτοποιός	41
69.	Εμμανουήλ	Κωνσταντίνος	»	Δολιανά	διδάσκαλος	37
					στρατιώτης	26

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ (ΙΛΕΖ)

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ - ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΟΥΣ 1992

ΕΣΟΔΑ:		ΕΞΟΔΑ:	
Χρηματικό υπόλοιπο 31-12-1991	2.058.114	Ταχυδρομικά τέλη	1.534
Προσφορές υπέρ ανέγερσης Ηρώων	190.000	Τηλεφωνικά τέλη	8.600
Τόκοι Α' και Β' εξαμήνου	367.118	Σύνολο	10.134
Σύνολο	2.615.232	Ητοι: Έσοδα	2.615.232
		Έξοδα	10.134
		Υπόλοιπο	2.605.098
Ο Πρόεδρος ΑΠ. ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ		Ιωάννινα 2 Ιανουαρίου 1993 Ο Γεν. Γραμματέας ΘΑΝ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ	
		Ο Ταμίας ΙΩΑΝ. ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ	

Περιοδικό «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ - ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΟΥΣ 1992

ΕΣΟΔΑ:		ΕΞΟΔΑ:	
Χρηματικό υπόλοιπο 31-12-1991	468.411	Κοινόχρηστα	188.000
Τιμητικές εισφορές-συνδρομές	2.378.654	Αμοιβή προσωπικού	711.000
Εισπράξεις από βιβλία	93.800	Τηλεφωνικά τέλη	83.700
Τόκοι	89.302	Ηλεκτρικό ρεύμα	38.686
Σύνολο	3.030.167	Γραφικά - ετικέτες	41.086
		Εκτύπωση Περιοδικού κ.λ.π.	988.500
Ητοι: Έσοδα	3.030.167	Εκτύπωση βιβλίου Β' Συμπ. Λόγου	250.000
Έξοδα	2.451.330	Ταχυδρομικά-μεταφορικά	72.577
Υπόλοιπο	578.837	Εμπλουτισμός βιβλιοθήκης ΙΛΕΖ	8.000
		Ποσοστά Εισπράκτορα	900
		Υδρευση-αποχέτευση	9.240
		Είδη Υγιεινής	9.083
		Δημόσιες σχέσεις	25.933
		Διάφορα μικροέξοδα	24.625
		Σύνολο	2.451.330
Ο Πρόεδρος ΑΠ. ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ		Ιωάννινα 2 Ιανουαρίου 1993 Ο Γεν. Γραμματέας ΘΑΝ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ	
		Ο Ταμίας ΙΩΑΝ. ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ	

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ - ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Σ.Ε. απευθύνεται σε όλους τους Ζαγορίσιους και τους παρακαλεί και προσκαλεί σε συνεργασία για την υλοποίηση μιας αποφάσεώς της που αποσκοπεί σ' ένα **Φωτογραφικό Αρχείο** ολόκληρου του Ζαγοριού, με ταυτόχρονη εκτύπωση και δημοσίευση σε μηνιαία ένθετα στο «ΖΑΓΟΡΙ μας».

Το έναυσμα, για την απόφαση αυτή, το πήραμε από το πράγματι θαυμάσιο Λεύκωμα της Ριζαρείου Σχολής «ΤΑ ΖΑΓΟΡΟ-ΧΩΡΙΑ» που κυκλοφόρησε πρόσφατα και αποτέλεσε εκδοτικό γεγονός και το οποίο στηρίχτηκε βασικά στο υπάρχον αρχείο του Ιδρύματος.

Έτσι, ξεφυλλίζοντας το Λεύκωμα αυτό, συνειδητοποιήσαμε τι ιστορικό θησαυρό κρύβει η φωτογραφική αποτύπωση, δικαιώνοντας απόλυτα αυτό που λέγεται πως «μια φωτογραφία λέει περισσότερα από χίλιες λέξεις».

Αυτός ο θησαυρός με το πέρασμα των χρόνων και των γενεών, κινδυνεύει να χαθεί σκόρπιος και παραπεταμένος, ίσως σε σε-

ντούκια και ντουλάπια των Ζαγορίσιων σπιτιών μας.

Αυτό το πολύτιμο ιστορικό υλικό «Το ΖΑΓΟΡΙ μας», φιλοδοξεί να συγκεντρώσει σ' ένα μεγάλο αρχείο, ώστε να μπορέσει να διατηρηθεί και να γίνει κτήμα των επερχόμενων.

Σ' αυτή μας την προσπάθεια, ζητούμε την συνεργασία όλων των Ζαγορίσιων και κυρίως των πολιτιστικών φορέων (Συλλόγων κλπ.).

Συγκεκριμένα ζητούμε να στείλουν στο περιοδικό μας όσες κι όποιες φωτογραφίες έχουν και που καλύπτουν τις εξής προϋποθέσεις:

α) Οι φωτογραφίες να αφορούν, χρονολογικά, μέχρι και τη 10ετία του 1950 (μέχρι τα 1960).

β) Να αναφέρονται στην κοινωνική, λαογραφική, πολιτιστική και ψυχαγωγική ζωή των χωριών μας (γάμοι, πανηγύρια, εκδρομές, αγροκτηνοτροφικές ασχολίες και γενικά γεγονότα της συλλογικής ζωής και δραστη-

ριότητας (ΟΧΙ οικογενειακές ή προσωπικές φωτογραφίες, εκτός διάσημων Ζαγορίσιων).

γ) Κάθε φωτογραφία να συνοδεύεται από ένα μικρό σχολιασμό που να δείχνει: χρονολογία, τοποθεσία, περιεχόμενο (χωρίς ονόματα προσώπων).

δ) Οι φωτογραφίες μπορούν να σταλούν σε αντίγραφο ή στο πρωτότυπο με την υποχρέωσή μας (στην περίπτωση αυτή) να επιστραφούν στους κατόχους τους.

ε) Φωτογραφίες γενικής άποψης του χωριού και χαρακτηριστικών τμημάτων του που υποδηλώνουν την ταυτότητά του. (Για τα καμένα χωριά η γενική άποψη να αναφέρεται στην προ του πολέμου κατάσταση δηλ. παλιές φωτογραφίες).

Θέλουμε να πιστεύουμε πως η ανταπόκριση τόσο των Ζαγορίσιων, αλλά περισσότερων των Πολιτιστικών Συλλόγων και Αδελφοτήτων θα είναι η προσδοκώμενη, ώστε η προσπάθεια να ευοδωθεί.

Με πατριωτικούς χαιρετισμούς
Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Επιστολές αναγνωστών μας

ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΗΣ ΠΕΤΡΑΣ...

Μπορεί η πέτρα να μαγέψει, να πονέσει ως και τον έρωτα ακόμα να εμπνεύσει; Κι αν όχι από μόνη της, σίγουρα και αν αποτελεί αντικείμενο σύνθεσης, φυσικής ή ανθρώπινης έμπνευσης. Και θαρρώ πως η συνύπαρξη και των δυο είναι μοναδική σ' αυτό το βασίλειο των ελεύθερων γραμμών, των τόξων, των θλιμμένων όγκων με τα απέριττα συμπληρώματά τους, των αντίθετων καλντεριμιών και των άλλων όγκων και γραμμών γύρω, που δεν ξεχωρίζεις ποιούς σμίλεψε η φύση και ποιους ο άνθρωπος, τέτοια ακούσια - αναγκαία ένταξη κι όλα μόνο σ' ένα χρώμα, τα πάντα στους τόνους του γκριζού. Κι ενώ όπως και η πέτρα δεν έχει από μόνο του να πει πολλά σαν χρώμα, εδώ βρίσκει τη δικαίωσή του. Κι όταν δεν έχει την τύχη κανείς να είναι γεννημένος σ' ένα τέτοιο τόπο, έχει τουλάχιστον το δικαίωμα να τον θαυμάζει και να τον έχει σύμβολο ζωής. Θαυμάζω επίσης εκείνους που πέρα από λόγια, ανασκουμπώνονται και δουλεύουν για τη σωτηρία του. Αυτά άλλωστε αποτελούν και τα μόνα εμπόδια απέναντι σε μια μεθοδευμένη υποβάθμιση που μας βάλλει από παντού. Ας είναι πάντως περήφανοι, όποιοι σαν στόχο έχουν το ανθρώπινο και το ωραίο!

Αυτά σαν ευχαριστία για τις αξιολογες δουλειές που μου στείλατε. Κοντά σας Παναγιώτης ***

ΣΚΑΜΝΕΛΙ. Ευχαριστούμε τους συντάκτες του περιοδικού «ΖΑΓΟΡΙ» για το μόχθο που καταβάλλουν τόσο για την τάξη, όσο και για να ακουστεί η φωνή του τύπου στον αρμόδιους για τα Ζαγοροχώρια μας. Μετά τιμής Το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο Σκαμνελίου ***

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ-ΕΞΩΡΑΪΣΤΙΚΟΣ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΔΙΔΟΦΟΥ

Ιωάννινα 29 Ιανουαρίου 1993

Αγαπητό «ΖΑΓΟΡΙ μας»

Με το σχολίο σου στο τεύχος Νοεμβρίου-Δεκεμβρίου 1992 «Μία παρραφάνια στο Ζαγορίσιο χώρο», που αναφέρεται στην τοιμεντολίθινη παράγκα — προϊόν κάποιας άτυχης στιγμής — στη διακλάδωση του δρόμου για το χωριό μας, δεν έχουμε παρά να συμφωνήσουμε. Όμως την πρότασή σου να επενδυθεί με «άκρες», δεν τη βρίσκουμε σωστή λύση. Μία καρικατούρα θα 'ναι. Εκείνο που χρειάζεται είναι: ή επένδυση με πέτρα, ή γκρέμισμα και ξαναχτίσιμο εξολοκλήρου με πέτρα.

Αυστυχώς ο Σύλλογός μας και η Κοινότητα αυτή την ώρα δεν έχουν —και λόγω άλλων άμεσων αναγκών και υποχρεώσεων— τη δυνατότητα να διορθώσουν αυτή την ασχήμια. Κατ' ανάγκη, θα την υπομείνουμε λίγο ακόμη.

Ωστόσο πιστεύουμε πως τόσο εσύ, όσο και οι «Ζαγορίσιοι και μη» θα συνεχίσετε να επισημαίνετε με τον ίδιο ζήλο παρόμοιες ασχήμιες από άτεχνα και αταίριαστα κατασκευάσματα. Και υπάρχουν δυστυχώς τόσα στο Ζαγόρι!

Φιλικάτα
Η Πρόεδρος
ΑΛΕΚΑ ΦΑΡΜΑΚΗ
Η Γραμματέας
ΠΙΠΙΤΣΑ ΔΟΥΝΙΑ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

— κ. Μάνθου Οικονόμου, Αθήνα:

Οι μελέτες σας για τα χωριά Καλουτά, Κάτω Πεδινά, Νεγάδες, Αρτσιόστα, υπάρχουν στο αρχείο μας και θα δημοσιευθούν στα προσεχή φύλλα. Οι μελέτες για τα χωριά Λάϊστα, Καμινιά και Μανασσή δεν υπάρχουν και παρακαλούμε να μας στείλετε φωτοαντίγραφα.

Η Σ.Ε.

— κ. Στέφανο Στεργιάδη, Δόλιανη:

Λυπούμαστε που δεν μπορούμε να δημοσιεύσουμε την από 11-1-1993 επιστολή σας, γιατί αρχή του περιοδικού μας είναι να μην αναμειγνύεται σε εσωτερικά ζητήματα των Συλλόγων και Συνδέσμων της περιοχής μας.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΛΕΠΤΟΚΑΡΥΑ
Θάνατοι

— Στις 19 Γενάρη, συγγενείς, φίλοι, χωριανοί και πλήθος κόσμου, συνήσαν στην τελευταία του κατοικία, στον Άγιο Νικόλαο Κοπάνων Ιωαννίνων, ο συγχωριανός μας Γεώργιο Παρλαπά Αρχιτέκτονα, που τόσο γρήγορα έφυγε κοντά μας από καρδιακή προσβολή. Η Κοινότητα Λεπτοκαρυάς αντί στεφάνου πρόσφερε το ποσό των 15.000 δρχ. για την επισκευή της Κοινοτικής Βρύσης «Τρεις Βρύσες». Στη σύζυγό του, τα τέκνα του, τα αδέρφια του θερμά συλλυπητήρια.

ΤΟ ΚΟΙΝ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΛΕΠΤΟΚΑΡΥΑΣ
— Τραγικό θάνατο βρήκε η συγχωριανή μας Ελένη Β. Αυδή, όταν από απροσέξια απεπεφρώθη μαζί με το σπίτι της χωρίς να μπορέσουν οι χωριανοί να την σπείρουν καμία βοήθεια. Στους συγγενείς της θερμά συλλυπητήρια.

Ο ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΛΕΠΤΟΚΑΡΥΑΣ
— Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Λεπτοκαρυάς το «Λιασκοβέτσι», αντί στεφάνου πρόσφερε στην μνήμη του Γεωργίου Παρλαπά, το ποσό των 10.000 δρχ. για την φύτευση τριών καλλωπιστικών δένδρων στην πλατεία της Κοινότητας Λεπτοκαρυάς.

— Η οικογ. Αθανασίου Μεγκλίδη, αντί στεφάνου πρόσφερε το ποσό των 10.000 δρχ. στη μνήμη του Γεωργίου Παρλαπά, στον Εκπολιτιστικό Σύλλογο Λεπτοκαρυάς.

ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ
Συλλυπητήρια

— Στην οικογένεια Γεωργίου Στύλου, για το θάνατο του αγαπητού Γιωργίου θερμά συλλυπητήρια.

— Πολυαγαπημένη και αξέχαστη γείτονα, αηδόνι της αυγής και πέτρα του πελάγου. Ελαφρύ το χώμα που σε σκεπάζει.

Οικογένεια Γκόνου Ευγενίου

ΠΑΠΙΓΚΟ (ΜΙΚΡΟ)
Αρραβώνες

Η Κορίνα Κ. Χριστοδούλου, γιατρός, αρραβωνιάστηκε με τον κ. Χρήστο Λεζόπουλο, καθηγητή Φυσικομαθηματικό. Θερμά συγχαρητήρια.

Ευγένιος

ΣΚΑΜΝΕΛΙ
Θάνατοι

— Πέθανε και κηδεύτηκε στην Αθήνα όπου διέμενε ο Γιώργος Φραγκούλης, ανώτερος ιδιωτικός υπάλληλος, γιος του Λυκαίρη Οδυσσέα Φραγκούλη σε ηλικία 62 χρόνων.

Ένας ακόμη αξιολογός Ζαγορίσιος με λογοτεχνικές ευαισθησίες έφυγε πρόωρα.

— Το «ΖΑΓΟΡΙ μας» του οποίου ήταν συνδρομητής και συνεργάτης, συλλυπείται θερμά τον χαροκαμένο πατέρα και τη γυναίκα του.

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ
Θάνατοι

— Στις 11 Γενάρη, έφυγε από τον μάταιο τούτο κόσμο σε ηλικία 74 ετών η κα. Λοκάγαθα και αγαπητή σε όλους μας Αιμαλία Μ. Γραβάνη. Η κηδεία της έγινε την επόμενη μέρα στο χωριό της Φραγκάδες, την οποία παρακολούθησε πολύς κόσμος.

Θερμά συλλυπητήρια στα παιδιά της, τ' αδέρφια της και λοιπούς συγγενείς της.

Θ. Σ.

ΔΩΡΕΕΣ - ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

ΚΑΠΕΣΟΒΟ - ΔΩΡΕΑ ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ:

Ο κ. Βύρων Βαρζώκας κατέθεσε στον Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου Καπεσοβίου δρχ. 8.000 αντί στεφάνου στη μνήμη Σπύρου Κ. Ζαμπαλά.

Το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο ευχαριστεί.

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ:

Ο Βασίλειος Ι. Λεοντίδης πρόσφερε στον Ιερό Ναό Αγίου Δημητρίου Κοινότητας Φραγκάδων το ποσό των 10.000 δραχμών στη μνήμη του Θεόφιλου Μαντζιού.

ΒΙΤΣΑ:

Πρόσφεραν στον Ιερό Ναό Κοιμήσεως της Θεοτόκου Ενορίας Κάτω Βίτσας στη μνήμη της Ιππολύτης Σάρρου τα παρακάτω ποσά: 1) Γεώργιος Σάρρος 10.000 δραχμές, 2) Δημήτριος Σάρρος 20.000 δραχμές και 3) Σαπφώ Αναστασίου 10.000 δραχμές.

ΔΙΟΡΘΩΣΗ:

Ο κ. Δώδος Γεώργιος έδωσε 5.000 δρχ. και όχι ο κ. Δώδος Δημήτριος όπως γράφτηκε στο φύλλο Ιανουαρίου '93.

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ:

Στη μνήμη της Μαίρης Καραγιάννη και υπέρ του Συλλόγου Ασπραγγέλων αντί στεφάνου κατέθεσαν:

- Η οικογένεια της 50.000 δρχ.
- Η οικογένεια Κων/νου Καραγιάννη 10.000 δρχ.
- Η οικογένεια Δημητρίου Μαλεσιδή 10.000 δρχ.
- Ο Γαβριήλ και η Χριστίνα Παπαναστασίου 10.000 δρχ.
- Ο Χρήστος και η Ανθούλα Κρανά 10.000 δρχ.
- Ο Γρηγόρης Καψάλης 5.000 δρχ.

Το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο τους ευχαριστεί.

ΛΕΙΑ ΒΡΑΒΕΥΣΗ
ΣΥΜΠΑΤΡΙΩΤΙΣΣΑΣ ΜΑΣ

Στις 26 Ιανουαρίου (στις 7 το βράδυ) σε ειδική εκδήλωση στα γραφεία της Περιφέρειας Ηπείρου στα Γιάννινα, βραβεύτηκε από τον Περιφερειάρχη κ. Φώτη Γκούπα η Ολυμπιονίκης κωπηλάτρια Τόνια Σβάιερ, καμαρωμένη κόρη της συμπατριώτισσας μας από τη Λάϊστα Σαχρόνη-Σβάιερ Αθανασίας.

Επίσης την ανυστερή επιτήρηση της απαγόρευσης του κυνηγιού της αρκούδας στους Νομούς Ιωαννίνων, Γρεβενών, Κοζάνης, Κατοριάς, Φλώρινας, Τρικάλων, Δράμας και Ξάνθης.

Ακόμα προτείνουν να ξεπεραστούν με νομοθετική ρύθμιση οι γραφειοκρατικές διαδικασίες για την αποζημίωση των κτηνοτρόφων, που έχουν υποστεί ζημιές από την αρκούδα. Και τελευταία την ενίσχυση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στα παιδιά των χωριών της Πίνδου αλλά και όλων των κατοίκων των ορεινών περιοχών για τη σωτηρία της πλούσιας πανίδας, που ευτυχώς ευδοκμεί ακόμα στις περιοχές αυτές.

Το «Ζ» μας

ΛΙΦΝΙΔΙΟΣ ΘΑΝΑΤΟΣ

Πέθανε ξαφνικά σε ηλικία 69 ετών ο συμπατριώτης μας από το Καβαλάρι Βασίλειος Μ. Καραγιάννης, ενώ κατευθυνόταν το πρωί της 7ης Ιανουαρίου προς το καφενείο του χωριού όπου δεν έφτασε ποτέ.

Ο αφνίδιος θάνατός του άφησε άναυδη τη μικρή κοινωνία του χωριού του.

Ο εκλιπών ήταν ένας καλός άνθρωπος πολύ χρήσιμος και εργατικός και αγαπούσε με πάθος τη γενεαίρα του.

Ας είναι αιωνία η μνήμη του. Το «Ζ» μας

ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΑ

Προστασία των Εθνικών μας Δρυμών

Μια ευχάριστη είδηση στην εκπονή του έτους 1992, ήταν η υπογραφή της ειδικής σύμβασης της χώρας μας με την Ε.Ο.Κ. για την προστασία και αξιοποίηση των εννέα Εθνικών μας Δρυμών, στους οποίους συμπεριλαμβάνεται και ο Δρυμός Βίκου-Αώλου.

Για το σκοπό αυτό διατίθεται από πόρους της Ε.Ο.Κ. πίστωση δύο δισεκατομμυρίων δραχμών και προβλέπεται να γίνουν οι κατάλληλες εκείνες επεμβάσεις για την προστασία των δρυμών τους οποίους προβλέπει να τους μεταβάλει σε Εθνικά Πάρκα νησί της σημασίας για την Ελληνική Φύση.

Περιμένουμε εναγωνίως τα αποτελέσματα. Τώρα στα πλαίσια της Ε.Ο.Κ. και με τις κατευθυντήριες γραμμές του μεγαλόπνοου αυτού προγράμματος να αξιοποιηθεί επί τέλους και στην περιοχή μας το περίφημο φαράγγι του Βίκου.

Σ. Θ.

Για τη σωτηρία της Ελληνικής αρκούδας

Οι φίλοι της Ελληνικής αρκούδας συνεχίζοντας τον αγώνα τους για την προστασία του μεγαλύτερου θηλαστικού του τόπου μας, που κινδυνεύει με αφανισμό μεταξυ των άλλων προτείνουν την άμεση απαγόρευση του κυνηγιού

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΟΠΟ ΜΑΣ

όλων των ειδών στις Κοινότητες Τσεπελόβου, Σκαμνελίου, Βρυσχωρίου, Ηλιοχωρίου, Λάϊστας, Δίστρατου, Φούρκας, Κερασόβου, Βοβούσας και Μηλιάς Ν. Ιωαννίνων.

Επίσης την ανυστερή επιτήρηση της απαγόρευσης του κυνηγιού της αρκούδας στους Νομούς Ιωαννίνων, Γρεβενών, Κοζάνης, Κατοριάς, Φλώρινας, Τρικάλων, Δράμας και Ξάνθης.

Ακόμα προτείνουν να ξεπεραστούν με νομοθετική ρύθμιση οι γραφειοκρατικές διαδικασίες για την αποζημίωση των κτηνοτρόφων, που έχουν υποστεί ζημιές από την αρκούδα. Και τελευταία την ενίσχυση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στα παιδιά των χωριών της Πίνδου αλλά και όλων των κατοίκων των ορεινών περιοχών για τη σωτηρία της πλούσιας πανίδας, που ευτυχώς ευδοκμεί ακόμα στις περιοχές αυτές.

Σ. Θ.

Η Εκτελεστική Επιτροπή του Συνδέσμου

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΙΛΕΖ
ΓΙΑ ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΣΥΜΠΟΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟ
ΖΑΓΟΡΙ

Στο προηγούμενο τεύχος του Γενάρη, εκφράσαμε τις ευχαριστίες μας για την ανταπόκριση που είχαμε από τους Ζαγορίσιους συνδρομητές και αναγνώστες της εφημερίδας μας, σε ότι αφορά στα 2 βιβλία των Πρακτικών των ισάριθμων «Συμποσίων Λόγου για το Ζαγόρι».

Επειδή από ορισμένους (ελάχιστους) εκφράστηκαν ενστάσεις γιατί τους εστάλησαν χωρίς να ερωτηθούν, έχουμε να πούμε ότι η απόκτησή τους δεν είναι για κανέναν δεσμευτική.

Όσοι κρίνουν, ότι τα βιβλία αυτά δεν τους χρειάζονται ή δεν τους ενδιαφέρουν, χωρίς ενδοιασμό να τα επιστρέψουν, με την υποχρέωση εκ μέρους μας να επιβαρυνθούμε τα ταχυδρομικά έξοδα της επιστροφής.

Από τη Ι.Λ.Ε.Ζ. ***

ΣΥΝΕΧΙΖΟΝΤΑΙ ΟΙ
ΛΗΣΤΕΙΕΣ ΣΤΟ ΖΑΓΟΡΙ

Άγνωστοι, πιθανόν Αλβανοί λαθρομετανάστες, διέρρηξαν τα σπίτια των Κων/νου Κυράτση και Δ. Στατήρα στο Βρυσχωριό Ιωαννίνων και έκλεψαν διάφορα είδη ρουχισμού και οικιακής χρήσης.

Έρευνα για την κλοπή αυτή κάνει το Αστυνομικό Τμήμα Κήπων.

Επίσης άγνωστοι (λαθρομετανάστες), διέρρηξαν στη Μανασσή τα σπίτια του Στεφάνου Καρρά και της Σωτηρίας Ζώνη και έκλεψαν οικιακά σκεύη, είδη ρουχισμού και άλλα αντικείμενα.

Δυστυχώς οι ληστείες στο Ζαγόρι συνεχίζονται και στις μέρες μας.

Αναεώσαμε το ραντεβού μας για το χορό που μας ετοιμάζει το Διοικητικό Συμβούλιο. Πάνω στο φίλι του χωρισμού δινόταν η ευχή «του χρόνου τα Χριστούγεννα στο χωριό μας». Την ίδια ευχή μας έδωσε και ο πρόεδρος της Ένωσης όταν μας αποχαιρέτησε. Είθε να βοηθήσει ο Θεός να πραγματοποιηθεί.

Αθήνα 14-12-1992

Αλίνα

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

ΜΑΚΡΥΝΟ - Ο συμπατριώτης και φίλος Κλέαρχος Παπασιτύλος επαναδιορίστηκε αντιπρόεδρος του Δ.Σ. του Περιε. Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου Ιωαννίνων (Δουρούνη). Συγχαρητήρια και καλή δύναμη.

«Το ΖΑΓΟΡΙ μας»

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Στο συμπατριώτη μας από το Μακρίνο Νίκο Παπασιτύλο που τοποθετήθηκε πρόσφατα στη θέση του αν. Γεν. Δ/ντή του ΟΠΑΠ, τα θερμά μας συγχαρητήρια και καλή επιτυχία στο έργο του.

Το «Ζ» μας

ΣΥΝΑΥΛΙΑ

ΤΑΤΣΗ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗ

ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΙΝΑ

Το Σάββατο 6 Φεβράρη ο συμπατριώτης μας από την Καλωτά και γνωστός σολίστας Τάτσης Αποστολίδης έδωσε συναυλία στα Γιάννινα με μεγάλη όπως πάντα επιτυχία. Το ΖΑΓΟΡΙ μας στον εκλεκτό καλλιτέχνη, εύχεται πάντα επιτυχίες, που τιμούν τον τόπο μας.

Το «Ζ» μας

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ

ΚΑΠΕΣΟΒΙΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ

Ιδρύθηκε με έδρα την Αθήνα «Αδελφότητα Καπεσοβιτών Αττικής» και εξέλεξε Δ.Σ. από τους:

Πρόεδρος: Βασ. Δασαλόπουλος, ταξιαρχος ε.α.

Αντιπρόεδρος: Ορ. Δούκας.

Γ. Γραμματέας: Ανδρ. Τόλογλου.

Ειδ. Γραμματέας: Καλλιόπη Δαλκα-σούκη.

Ταμίας: Θρασ. Τόλογλου.

Μέλη: Μιχ. Ράπτης, του Παύλου, Μιχ. Ράπτης του Λεωνίδα.

ΤΣΕΡΒΑΡΙΩΤΙΚΗ ΒΡΑΔΙΑ

Η ΕΝΩΣΗ ΑΠΟΔΟΤΩΝ ΕΛΛΗΝΟΠΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ σε κεντρικό ξενοδοχείο των Αθηνών έδωσε τόσα. Παραβρεθήκαμε εκεί πολλοί συγχωριανοί, γύρω στα 100 άτομα και ζήσαμε πάλι μια όμορφη Τσερβαριώτικη βραδιά. Βρεθήκαμε φίλοι, συγχωριανοί, είπαμε τα δικά μας, τα χωριανά μας, χωρίς πρόγραμμα χωρίς ομιλίες που κουράζουν. Θέλοντας και μη ο νους μας ανεβοκατέβηκε στα σοκάκια του χωριού μας. Ξεχαστήκαμε για λίγο.

Αναεώσαμε το ραντεβού μας για το χορό που μας ετοιμάζει το Διοικητικό Συμβούλιο. Πάνω στο φίλι του χωρισμού δινόταν η ευχή «του χρόνου τα Χριστούγεννα στο χωριό μας». Την ίδια ευχή μας έδωσε και ο πρόεδρος της Ένωσης όταν μας αποχαιρέτησε. Είθε να βοηθήσει ο Θεός να πραγματοποιηθεί.

Αθήνα 14-12-1992

Αλίνα

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΕΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Χ. ΠΑΡΛΑΠΑΣ

Η παροιμία των Ζαγοριάνων στα Γιάννινα, εθρήνησε τελευταία το χαμό ενός από τα εκλεκτά της μέλη, τον αείμνηστο Γεώργιο Χ. Παρλαπά, μόλις 60 χρονών, αρχιτέκτονα-μηχανικό από τη Λεπτοκαρυνά, που τα έργα του άφησαν την προσωπική του σφραγίδα στον τόπο μας για την πρωτοτυπία τους και την άφογη καλαισθητική τους εμφάνιση.

Ας είναι ελαφρό το χόμα της Γιαννιώτικης γης που τον σκέπασε. Το «Ζ» μας

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΓΙΩΡΓΟ ΠΑΡΛΑΠΑ

Φίλε μου Γιώργο, συνοδοιπόρε στις ζωής
τα σταυροδρόμια,
Συμμαθητή και συντοπίτη
Ωρα σου καλή
Όμορφο, χαμογελαστό παιδί
πούθελες ένα κόσμο,
σαν το γέλιο σου, όμορφο να χτίσεις
Ωρα σου καλή

Τα Γιάννινα η «Μικρή μας Πόλη» του Χατζή
που κάποιος, δίχως όνειρα
δίχως ψυχή, πάνω της ασελήσαν.

Θα σε θυμάται, θα σ' αποζητεί.

Γιατ' ήσουν μήτρα γόνιμου οραματιστή
που γεννοβόλαε ασίγαστα τ' ωραίο.

Ιδέα, πάθος και θρησκεία σου
σ' όλη σου τη ζωή.

Συνταξιδιού από τη Ζωσιμαία Σχολή
στης Εσπερίας τ' ανοιχτά σοκάκια,
τ' όνειρο κυνηγώντας...

Κι εκείνο άπιαστο πουλί...

Δεν έχω τίποτ' άλλο να σου πω

Μονάχα: Φίλε αντίο

Η μνήμη σου ζεστή και νάναι

το στερνό ταξίδι σου καλό.

ΒΑΣ. ΤΖΙΟΒΑΣ

Γιάννινα 20 Γενάρη 1992

ΚΑΠΕΣΟΒΟ

ΕΛΕΝΗ Κ. ΖΑΜΠΑΛΑ — ΣΠΥΡΟΣ Κ. ΖΑΜΠΑΛΑΣ

Βαρύ πένθος στο χωριό μας από το θάνατο μάνας και γιου. Στις 15-1-93 κηδεύτηκε στο Καπέσοβο η Ελένη Κων/νου Ζαμπαλά, κόρη του παπα-Θουκυδίδη Παπαγεωργίου και στις 30-1-93 κηδεύτηκε στο Μπισδουνόπουλο ο Σπύρος Κων/νου Ζαμπαλάς. Η μούρα δεν άντεξε να περιμένει το γιο της, που ήταν άρρωστος από την επάρατη νόσο. Άφησε τον Κώτσιο, την Λευτεριά, την Μαριάνθη και τα παιδιά να σηκώσουν τον μεγάλο και αβάσταχτο πόνο. Όμως κι ο Σπύρος πήγε γρήγορα κι αντάμωσε τη μάνα του να μην είναι μοναχή. Έφυγε ήσυχος, ύστερα από μια ζωή γεμάτη σκληρή δουλειά στο χωριό, στη Γερμανία και στα Γιάννινα. Τον συνόδεψαν και τον χαιρέτισαν όλοι οι Καπεσοβίτες, οι Μπισδουνιάτες και οι φίλοι. Ο Θεός ας αναπαύσει την ψυχή τους κι ας απαλύνει τον πόνο, όσων έμειναν πίσω.

Απόστολος Ντιναλέξης

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΜΑΝΤΖΙΟΣ

Έφυγε για πάντα από κοντά μας ο αγαπητός Θεόφιλος Μάντζιος, ο καλός μας δάσκαλος. Χάθηκε ο απλός, ο τίμιος, ο ανεξίτητος, ο αγνός, ο καθ' όλα εξαίρετος άνθρωπος. Η μούρα του έγραφε τ' απόγιομα εκείνου του Σάββατου 9 Γενάρη, να τερματίσει στα 60 του χρόνια εκούσια τη ζωή του, στις Φραγκάδες, όπου είχε πάει με την οικογένειά του, για να περάσει τις γιορτές των Χριστουγέννων και του νέου έτους. Ήθελε πάντα να βρίσκεται στις ρίζες του χωριού της γυναίκας του. Τ' αγαπούσε, γιατί το θεωρούσε και δικό του χωριό. Το επισκέπτονταν συχνά κι έμεινε μεγάλα χρονικά διαστήματα, γιατί εκεί εύρισκε την ήσυχη και ήρεμη ζωή που απλόχερα του πρόσφερε.

Ο εκλιτών γεννήθηκε στα Ιωάννινα το 1932 από γονείς φτωχούς αλλά έντιμους. Με πολλές στερήσεις τελείωσε το Γυμνάσιο και στη συνέχεια την Παιδαγωγική Ακαδημία Ιωαννίνων.

Το σχολικό έτος 1960-61 η υπηρεσία του τον μετέθεσε στις Φραγκάδες, όπου υπηρέτησε ένδεκα συνεχή χρόνια. Εκεί γνωρίστηκε με την καλής οικογένειας Φραγκαδιώτισσα, ορφανή από πατέρα Γεωργία Σωτηροπούλου, με την οποία συνέδεσε τη ζωή του το 1965. Μαζί της απέκτησε δύο παιδιά τη Θεανώ και τον Πανταζή, τα οποία σταδιοδρόμησαν επάξια στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Στη ζωή του υπήρξε ένας εξαίρετος οικογενειάρχης και άριστος δάσκαλος, με πνευματικό και ηθικό εξοπλισμό υψηλού επιπέδου, με εκπαιδευτική συνείδηση και πραγματικό ενδιαφέρον για τους μαθητές του. Η ενεργός υπηρεσία του ήταν διακεκριμένη, υποδειγματική και σπάνια. Αλλά και σαν άνθρωπος ήταν προικισμένος με πολλές αρετές και πλούσια χαρίσματα, γε-

μάτος αισθήματα κοινωνικά, αλτρουϊστικά και αληθινής αγάπης. Ακόμα ήταν και ένας αξιόλογος καλλιτέχνης που ασχολούνταν με τη ζωγραφική.

Ο εκούσιος θάνατός του, προκάλεσε βαθύτατη θλίψη σ' όλον τον γνωστό του κόσμο. Ήταν κεραυνός εν αιθρία. Ήταν ένα απροσδόκητο θλιβερό γεγονός, που έκανε τους πάντες να διερωτώνται, γιατί;

Η κηδεία του έγινε την άλλη μέρα από το νεκροταφείο της Περιβλέπας Ιωαννίνων, την οποία παρακολούθησε πλήθος κόσμου. Ανάμεσα στους συγγενείς και φίλους του και πολλοί Φραγκαδιώτες, που μέσα σε θλίψη και οδύνη τον συνόδεψαν στην τελευταία του κατοικία.

Τον μεταστάνα αποχαιρέτησαν με ομιλίες τους η νηπιαγωγός Κρυστάλλη-Βλάχου Άννα εκ μέρους του Συνδέσμου Συνταξιούχων Εκπαιδευτικών Ν. Ιωαννίνων και η Τζάλλα-Μάντζου δασκάλα, Σχολική Σύμβουλος, εκ μέρους της Στέγης Γραμμάτων και Τεχνών.

Αγαπητέ Θεόφιλε,

Είθε ο Ύψιστος να αναπαύσει την ψυχή σου και να χαρίσει παρηγορία στην εξαιρετική και αφοσιωμένη σύντροφο της ζωής σου, στα παιδιά σου και στ' αδέρφια σου.

Το Γιαννιώτικο χόμα που σε σκέπασε τόσο πρόωρα να είναι ελαφρύ. Αιωνία σου η μνήμη.

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΜΑΝΟΥΛΑ

Μανούλα, μανούλα ακριβή, μη φεύγεις!

Μη μας αφήνεις ορφανά, έρημα τα καμήνα!..

Χωρίς μανούλας ξεστασιά, χαμόγελο πατέρα,
τρέμουμε τα μαυρόμοιρα, σαν σπουριγιάκια αδύναμα
στη λύσσα τ' άγριου βοριά, του παγωμένου.

Σε κάλεσε ο πατέρας!

Δεν άντεξε ο κακόμοιρος τη μοναξιά

στ' αγριότητα τα ξένα...

Εμείς: Τρία αδερφάκια ορφανά!

Χωρίς μανούλας ξεστασιά, χωρίς πατέρα χάδι

πως θα γλυκάνει ο πόνος μας;..

.....

Ωρα καλή μανούλα μας... Φίλησε τον πατέρα.

Είναι για μας παρηγοριά που θάσπε πάλι αντάμα.

Μούρα σκληρή ορφάνεψε τρία αγγελούδια, τη Μαρία, τη Νικολέττα και το Θανάσση. Πριν λίγα χρόνια έχασαν το λατρευτό τους πατερούλη, τον Αχιλλέα Καραβασίλη, άριστο καλλιτέχνη, καλότατο άνθρωπο. Τον έλασαν όλο το Ζαγόρι, τα Γιάννινα, γιατί ήταν νεώτατος και πολύ αγαπητός. Τώρα έχασαν και τη μανούλα τους, τη Σοφία μας. Έφυγε κι αυτή νεώτατη, αφήνοντας διπλή ορφάνια στα τρία αγγελούδια της, αβάσταχτο πόνο στους γονείς της τον Περικλή και τη Μία και στον αδερφό της το Θανάση. Κι εμείς όλοι οι συγγενείς της και φίλοι και γνωστοί, κλαίμε το χαμό της κι ο πόνος μας είναι αβάσταχτος.

Όμως η ψυχραιμία σ' αυτές τις ώρες είναι αναγκαία. Κλαίμε αυτούς που χάθηκαν και θα τους θυμούμαστε όσο ζούμε. Καλό μνημόσυνο όμως είναι όταν επουλώνεται, όσο γίνεται, το κενό που άφησαν.

Η ΕΝΩΣΗ ΑΠΟΔΗΜΩΝ ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ, που λόγω της ασόστασης δε μπόρεσε να παραβρεθεί στη κηδεία της, αποφάσισε αντί για στεφάνι, να στείλει στα ορφανά το ποσό των 50.000 δραχ. Ποσό άλλων 100.000 δραχ. περίπου διέθεσαν διάφοροι συγχωριανοί μας, οι οποίοι δε θέλησαν να γραφούν τα ονόματά τους, μαζί με τα συλλυπητήριά τους στη χαροκαμένη οικογένεια. Ας είναι καλά οι άνθρωποι. Τέτοιες πράξεις δεν απαλύνουν μόνο τις ψυχές μας, ομορφαίνουν και την κοινωνία μας. Δυναμώνουν ακόμη και τ' αδύνατα βήματα των μικρών ορφανών, περισσότερο ηθικά, να πορευτούν στο δύσκολο δρόμο της ζωής που τώρα αρχίζουν. Σίγουρα θα βρουν καλύτερη ανάπαυση και οι ψυχές των γονιών τους που τόσο πρόωρα χάθηκαν. Η μνήμη τους ας είναι αιωνία.

Ο Πρόεδρος της Ενώσεως ΑΡΙΣΤ. ΧΡΟΝΗΣ

ΣΚΑΜΝΕΛΙ

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΜΠΟΥΚΟΓΙΑΝΝΗΣ

Πέθανε και τάφηκε πρόσφατα στη Θεσσαλονίκη, όπου ήταν οικογενειακά εγκατεστημένος, ο Συνταξιούχος Δικαστικός ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΜΠΟΥΚΟΓΙΑΝΝΗΣ, σύζυγος της Σκαμνελιώτισσας ΕΛΕΝΙΤΣΑΣ Ι. ΘΕΟΔΟΣΙΟΥ, στα 65 χρόνια του.

Ο τόσο πρόωρος και άκαιρος θάνατός του, αφήνει άφατο πόνο και εύλογη βαθιά λύπη και στους δικούς του και σ' όλους τους συγχωριανούς. Θερμά συλλυπητήρια στην πολυαγαπημένη μας Ελενίτσα και στους οικείους του.

Ο Καλός Θεός ας δίνει απλόχερα εγκατέστηση και παρηγορία στη βαθιά πονεμένη και πικραμένη παντοτινή μας φίλη και σε όλους τους...

Στ. Τζ.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Στην αγαπητή μας Κάλλυ Κυριαζή-Πιτσαρού, μέλος της Συντακτικής Επιτροπής και το σύζυγό της Σπύρο που απέκτησαν το πρώτο τους παιδί, ένα χαριτωμένο αγοράκι, ευχόμαστε να τον ζήσει και πάντα γερό και τυχερό.

Οι ευχές μας και στην ευτυχισμένη γιαγιά Νώρα Κυριαζή.

Θ. Σα

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

Ευχαριστήριο

Από τα βάθη της καρδιάς μας ευχαριστούμε θερμά όλους τους συγχωριανούς μας και όλους τους φίλους μας, που μας συμπαραστάθηκαν τόσο πολύ και πόνεσαν μαζί μας, για το θάνατο της αγαπημένης μας Μαίρης.

Ο σύζυγός της Γεώργιος Καραγιάννης. Τα παιδιά της Θωμάς και Δώρα. Τ' αδέρφια της Δανάη και Μιχάλης Γιακουμάκης και όλοι οι συγγενείς της.

ΑΝΩ ΠΕΔΙΝΑ

Θάνατοι

Τον περασμένο μήνα απεβίωσε ο καλότατος συμπατριώτης μας από τα Άνω Πεδινά Κωνσταντίνος Θ. Πρωμάκης. Στη σύζυγό του, τα παιδιά του και λοιπούς συγγενείς «Το Ζαγόρι μας» εκφράζει τα θερμά του συλλυπητήρια.

ΑΡΙΣΤΗ

Αρραβώνες

Στον αγαπημένο μας ανηψιό Μανώλη Ζαρόπουλο και τη μνηστή του Χριστίνα, θερμά συγχαρητήρια για τους αρραβώνες τους και ευχόμαστε ταχεία στέψη.

Οικογένειες: Ζαροπούλου και Παπανδρέου, Σίνδευ Αυστραλίας

ΒΙΤΣΑ

Ευχαριστήριο

Οι φοιτούντες στα ΑΕΙ και ΤΕΙ από το χωριό Βίτσα - Ζαγορίου, εκφράζουμε τις θερμές μας ευχαριστίες στην Εκτελεστική Επιτροπή του Παπαζογλείου Κληροδοτήματος Βίτσας, που για πρώτη φορά έδωσε βοήθημα εκ δρχ. 61.500 στον καθένα μας.

(Επονται ένδεκα υπογραφές)

Θάνατοι

Στις 20 Γενάρη πέθανε, ύστερα από αρρώστια λίγων ημερών και κηδεύτηκε στα Ριζά Πρεβέζης η Αγαία Φωτοπούλου, αδελφή του Λευτέρη και του Τάσου Τσαπούνη από τη Βίτσα.

Στο σύζυγό της, τα παιδιά της και στ' αδέρφια της, εκφράζουμε τα θερμά μας συλλυπητήρια.

ΦΒΒ

ΒΡΥΣΟΧΩΡΙ

Δωρεά

Η Μαριάννα Παλασοπούλου εις μνήμην του παπού της Νικολάου Τσομάνη, κατέθεσε για την ανακαίνιση της Ιεράς Μονής της Αγίας Τριάδος το ποσό των 5.000 δρχ.

ΕΛΑΤΗ

Συγχαρητήρια

Τον αγαπητό μας εγγονό Αναστάσιο Σωτήρκο, συγχαίρουμε εγκάρδια για τους αρραβώνες του με την Ελλη Ράπη — φοιτήτρια της Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Δημήτριος - Βεατρίκη Βέλλη

Νέος επιστήμονας

— Συγχαίρουμε θερμά τον αγαπητό μας ανεψιό Αναστάσιο Σωτήρκο γιο της Γιούλας Βέλλη - Σωτήρκο από την Ελάτη, για την απόκτηση του διπλώματος Οδοντίατρου - Στοματολόγου, και του ευχόμαστε καλή σταδιοδρομία.

Οι θείοι του

Θανάσης-Νίκη Σακελλαρίδη

— Την αγαπητή μου ανεψιά Κλαίρη Αλεξίου Βέλλη, κόρη Προέδρου Κοινότητας Ελάτης, που πήρε το πτυχίο της Αγγλικής Φιλολογίας, συγχαίρω εγκάρδια και της εύχομαι καλή σταδιοδρομία.

— Στην αγαπητή μου ανεψιά Στέλλα Καλοπούλου, σύζυγο του οδοντίατρου Ματθαίου Αναγνωστάκη, που πήρε το Πτυχίο του Ψυχοπαιδαγωγικού Τμήματος της Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, συγχαίρω εγκάρδια και της εύχομαι καλή σταδιοδρομία.

Ο θείος της

Αγγελία Σακελλαρίου

— Στον χωριανό μας Βασίλειο Δεματάτην του Αποστόλου που πήρε με Άριστα το πτυχίο του Καθηγητού Σωματικής Αγωγής του Πανεπιστημίου Βουκουρεστίου Ρουμανίας, συγχαίρουμε θερμά, του ευχόμαστε καλή σταδιοδρομία και πάντα να αριστεύει στη ζωή του.

Εξωραϊστικός Σύλλογος Ελάτης Ζαγορίου

— Τον αγαπητό μου φίλο Βασ. Δεματάτη που πήρε το πτυχίο Καθηγητού σωματικής αγωγής, του εύχομαι ολόψυχη καλή σταδιοδρομία.

Φρίξος Θεοχάρης

Θάνατοι

Πέθανε στις 26 Ιανουαρίου η καλόκαγη συμπατριώτισσά μας από την Ελάτη Ολυμπιάδα Σωτ. Παπα σε ηλικία 80 ετών και κηδεύτηκε την επομένη στα Γιάννινα με τη συμμετοχή πολυπληθών φίλων και συμπατριωτών.

Ας είναι αιωνία η μνήμη της.

Το «Ζ» μας

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ

Ευχαριστήριο

Από τον κ. Θρασύβουλο Λιόγκα, λάβαμε το ποσό των 5.000, υπέρ των αγαθοεργών σκοπών της Ενώσεώς μας, εις μνήμην του εξαδέλφου του Κώστα Γκέλμπα. Θερμά συλλυπητά την Εξαδέφρη του και τ' ανήψια του.

Συγχαρητήρια

— Η Ένωση Αποδήμων Ελαφοτόπου, εύχεται στον Τούλακη Ανδρώνη και τη Ρίνα, που πάντρεψαν την Αναστασούλα να ζήσει ευτυχισμένη.

— Στον καλό μας γαμπρό Βαγγέλη Μαυριανό και τη σύζυγό του Όλγα Σακελλαρίου, που βάφτισαν το γιο τους και τον είπαν ΒΑΣΙΛΗ, τους ευχόμαστε να τους ζήσει.

— Η Ένωση Αποδήμων Ελαφοτό-

που Ζαγορίου Ηπείρου συγχαίρει τον εξαίρετο Χειρουργό Οδοντίατρο Δημητρή Λιόγκα και τη σύζυγό του Μαριάννα, που απόκτησαν χαριτωμένο κοριτσάκι και εύχεται να τους ζήσει. Το ίδιο εύχεται στη γιαγιά και αδελφούλα Όλγα.

— Στον Κώστα Μανιάτη και τη σύζυγό του Αλεξάνδρα, κόρη του καλού μας φίλου και ένθερμου Τσερβαριώτη Θρασύβουλου Λιόγκα, που απόκτησαν χαριτωμένο κοριτσάκι, τους ευχόμαστε να τους ζήσει. Ήταν καιρός να ξαναθυμηθεί ο παπούς τις παιδικές χαρές και να ξαναβρεί τις παλιές καλές παρές...

— Το Δ.Σ. της Ενώσεως Αποδήμων Ελαφοτόπου, εκφράζει τα θερμά του συγχαρητήρια στον Κώστα Καρπούζη (Ματσίκια) και στη Λένκα, για τους αρραβώνες της κόρης των Ευτέρπης με το συνάδελφό της Νίκο Γιαίτη απόφοιτο της Νομικής Αθηνών. «Καλά στέφανα».

Πένθη

Απεβίωσε στην Αθήνα η Κούλα Στεργιούλη-Φίτση. Η Ένωση Αποδήμων Ελαφοτόπου εκφράζει τα θερμά συλλυπητήριά της στον σύζυγό της Χρυσόστομο, στα παιδιά και στα εγγόνια της. Αντί για στεφάνι, διέθεσε το ποσό των 20.000 δραχ. υπέρ των αγαθοεργών σκοπών της.

Συλλυπητήρια

Θερμά συλλυπούμεθα την οικογένεια του αξέχαστου Φίλιππα Κολιάκη, για τον αδόκητο χαμό του. Επίσης τον αδελφό του Κώστα, καλό φίλο της Ενώσεως, και την οικογένειά του.

ΕΝΩΣΗ ΑΠΟΔΗΜΩΝ

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΥ

Οικογ. Αριστοβούλου Χρόνη

ΚΑΛΟΥΤΑ

Αρραβώνες

Ο Πέτρος Ζ. Βούρης αρραβωνιάσε στις 5 του Γενάρη, με την εκλεκτή της καρδιάς του Ισμήνη Φωκά από την Αθήνα. Γρήγορα καλά τους στέφανα.

«Το ΖΑΓΟΡΙ μας»

ΚΑΠΕΣΟΒΟ

Ευχαριστήριο

— Ευχαριστούμε όλους όσους μοιράστηκαν μαζί μας τη λύπη και συμπαραστάθηκαν στο πένθος μας, για τον ξαφνικό χαμό της Ελένης συζ. Κων. Ζαμπαλά και του Σπύρου Κ. Ζαμπαλά.

Κων/νίος, Ελευθερία, Μαριάνθη, Κωστάκης, Αντώνιος — Ο Κωστάκης Σπυρ. Ζαμπαλάς πρόσφερε τον Άγιο Νικόλαο Καπέσοβου 25.000 δραχ. στη μνήμη της γιαγιάς του Ελένης Κ. Ζαμπαλά και του πατέρα του Σπύρου Ζαμπαλά. Το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο τον ευχαριστεί και είχε ο Άγιος Νικόλαος να απαλύνει την λύπη του.

ΚΗΠΟΙ

Θάνατοι

Στο τέλος του 1992 πέθανε πλήρης ημερών στους Κήπους όπου και κηδεύτηκε τη μέρα της Πρωτοχρονιάς, ο αξέχαστος συγχωριανός μας Σοφοκλής Παλιόπουλος. Την κηδεία του παρακολούθησαν όλοι οι χωριανοί, καθώς και πολλοί συγγενείς και φίλοι από τα Γιάννινα. Να είναι αιωνία η μνήμη του και το Μπαγιώτικο χόμα που τον σκεπάζει να είναι ελαφρύ.

Α.Τ.

«ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Ιδρυτής:

ΚΙΜΩΝ ΚΥΡΙΑΖΗΣ

★

Ιδιοκτήτης - Εκδότης:

ΙΣΤΟΡΙΚΗ και

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΖΑΓΟΡΙΟΥ (ΙΛΕΖ)

Σίνα 4 454 45 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Τηλ. 79286 - 74.000

ΙΔΡΥΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ

ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΕΥΡΥΠΙΑ

† ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ

† ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΙΞΟΣ

ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

Υπεύθυνος για το Νόμο:

ΑΠΟΣΤ. Κ. ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ

Πρόεδρος Ι.Λ.Ε.Ζ.

Ν. Ζέρβα 2 - Ιωάννινα

Τηλ. 30170

★

Υπεύθυνος Ύλης:

ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΖΙΟΒΑΣ

Αργυρινών 16 - ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Τηλ. 27.105

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ

ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΒΥΡΩΝ

Το ΖΑΓΟΡΙ μας - Σίνα 4, 454 45 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΤΙΜΗΤΙΚΗ
ΕΙΣΦΟΡΑ

10.000

Κίτσου-Γιαννακού Μελομένη

8.000

Μιχαηλίδου Θάλεια

7.000

Γεωργιάδης Πέτρος

6.000

Τζούφης Χριστ. Στέφανος

5.000

Αναγνωστάκης Μ. Γεώργιος

Αποστολίδης Π. Τάσης

Βασδέκης Αθ. Δημήτριος

Βαστέλης Νίκος

Βολογιαννίδης Χριστόφορος

Γιαννακού Όλγα

Γκζίκη-Σκουζού Αγνή

Δώδος Γεώργιος

Θεοδοσίου Κώστας

Καζαντζή Γλυκερία

Καράσσα-Αποστολίδη Ευμορφία

Λαζαρίδη Κ. Πηνελόπη

Μαργιόλη-Βλαχάκη Δώρα

Μορφ.Αν.Σύλλογ. Γρεβενητίου

Παντελή-Βαζάκα Θεανώ

Σκλαβενένιου Αντιγόνη

Σοφianoπούλου Αλκμήνη

Σωτήρη-Λιακοπούλου Ειρήνη

Τσεκούρας Αριστ. Γεώργιος

4.000

Κατσίκης Σπύρος

Λένης Κ. Αχιλλέας

Λεοντίδης Ι. Βασίλειος

Οικονόμου Βλάσης

3.500

Μαρκουλίδης Κων/νος

3.000

Αλεξανδρής Κων/νος

Βαρβαράς Παναγιώτης

Βογάς Απόστολος

Βορόπουλος Ιωάννης

Δόσης Μιλτιάδης

Δούκας Ελευθέριος

Ζούμπου Σ. Αγγελική

Κοντοδήμου Δ. Βασιλική

Μπρούμπη Χαρίκλεια

Ξυνός Αησιόλαος

Παπαγεωργίου Βύρων

Παπανδρέου Μαρίκα

Παππά Μαρίκα

Παυλίδη Αδ. Σταματία

Πίπας Στέλιος

Σουκουβέλης Απόστολος

Σωτήρης Σωτήρης

Τζιάσος Χαράλαμπος

Φαϊτάς Αθανάσιος

Χατζής Κων/νος

Χρόνη Αριστέα

2.500

Βοροπούλου Ελευθερία

Γκαράνης Αθανάσιος

Γκαράνης Αθ. Δημήτριος

Παπαληθεία Αμαλία

Σκλάβης Κων/νος

Τσεκούρα Πόλυ

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

Για τις ανάγκες της Κοινότητας Καλουτάς:

— Η Αδελφότητα Καλωτάς Αθηνών, μας έστειλε 150.000 δρχ. για έργα ύδρευσης του χωριού μας.

— Ο αγαπητός και πάντοτε αρωγός του χωριού μας κ. Ζήσης Π. Βούρης, μας έστειλε 50.000 δρχ. για την πλακόστρωση της κοινοτικής πλατείας.

Ευχαριστούμε θερμά

Ν. Σιούλας Πρόεδρος Κοινότητας

Προσφορές για την εκπλήρωση των σκοπών του περιοδικού «ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»:

— Η Ριζάριος Εκκλησιαστική Σχολή Αθηνών, για την πληρωμή της συνδρομής έτους 1992 43 Κοινοτήτων του Ζαγορίου δρχ. 86.000.

— Η κ. Μαίρη Στύλου, στη μνήμη του συζύγου της Γεωργίου δρχ. 10.000.

— Ο κ. Στέφανος και η κ. Θέκλα Τζούφη, στη μνήμη της αξέχαστης πρωτεξαδέλφης τους Ερατώ Γ. Καραϊσκού που πρόσφατα έφυγε, δρχ. 5.000. Ακόμη, στη μνήμη της αλησμόνητης πρωτεξαδέλφης τους Ευρυδικής Αν. Δούβαλη που τόσο πρόωρα χάθηκε, δρχ. 5.000.

— Η κ. Σπυριδούλα και ο κ. Αχιλλέας Στεργίου, στη μνήμη της μητέρας τους Αμαλίας Γραβάνη, δρχ. 3.000.

— Η κ. Βικτωρία και ο κ. Ιωάννης Νικολάου, μαζί με τα παιδιά τους Πέτρου και Σοφίας, στη μνήμη της μητέρας τους και γιαγιάς, δρχ. 3.000.

— Η κ. Αλεξάνδρα Ζωΐδη, στη μνήμη της εξαδέλφης της Ιππολύτης Χ. Σάρρου, δρχ. 3.000.

— Η κ. Λουκία Χ. Καλλιδή, στη μνήμη της Ιππολύτης Χ. Σάρρου δρχ. 3.000.

— Ο κ. Γεώργιος Σουκουβέλης, στη μνήμη του τέως Προέδρου Κοινότητας Σκαμνελίου Νικολάου Τζιάσου, δρχ. 3.000.

— Η κ. Μαρία Παν. Πετρέλη, στη μνήμη του θείου της Χρήστου Τσέτση και δασκάλου της Θεόφιλου Μάντζιου, δρχ. 3.000.

— Ο κ. Βασίλειος Αθ. Τσιγιάννης, στη μνήμη της θείας του Αμαλίας Γραβάνη, δρχ. 1.000.

— Η κ. Αγγαία Μαντέλου, δρχ. 1.000.

— Η κ. Μαριγούλα σύζ. Μενελάου Καρπούζη, στη μνήμη των γονέων της Βασιλείου και Ελένης Μπράνη δρχ. 5.000.

— Η κ. Εύη σύζ. Νικολ. Ζήκου-Καρπούζη, στη μνήμη του θείου της Χαρίτωνος Καρπούζη, θύμα της ληστείας Πέτρας - Πρεβέζης 1926 δρχ. 5.000.

— Ο κ. και η κ. Κων/νου Τσοφοπούλου, στη μνήμη της αξέχαστης αδελφής τους Πόπης Βερτόδουλου, δρχ. 10.000.

— Η κ. Γκζίκη-Σκουζού Αγνή, στη μνήμη της μητέρας της Βιργινίας Γκζίκη, δρχ. 20.000.

Η Σ.Ε. ευχαριστεί θερμά

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΚΑΤΩ ΣΟΥΔΕΝΑ:

Οι αδερφές Μαρία και Ζέτα Γκράτζιου, πρόσφεραν το ποσό των 80.000 δρχ. στη μνήμη του πατέρα του στρατηγού Κλεομένη Γκράτζιου για την τσιμεντόστρωση Κοινοτικού δρόμου («Μπαφαράχ»).

ΣΚΑΜΝΕΛΙ: Η Εκκλησιαστική Επιτροπή της Ενορίας Αγ. Αποστόλων Σκαμνελίου ευχαριστεί θερμά την κ. Ισμήνη Κουλούση-Παπαχατζοπούλου που και φέτος έστειλε το σεβαστό ποσό των 50.000 δρχ. για τις ανάγκες των γραφικών εξωκκλησιών μας. Ας γίνει παράδειγμα και σε άλλους Σκαμνελίτες της διασποράς για να διασωθούν από την κατάρρευση τα 10 παρεκκλήσια που μας άφησαν παρακαταθήκη οι πρόγονοί μας και εμείς με την σειρά μας να τα παραδώσουμε στους νεωτέρους μας σώα και αβλαβή.

Προσφορές
για το Ηρώο της
Ζαγορίσιας γυναίκας

- Η κ. Βασιλική Κοντοδήμου, στη μνήμη του αγαπημένου της συζύγου Δημητρίου, δρχ. 20.000.
- Ο κ. Γεώργιος και η κ. Αθηνά Σάρρου, στη μνήμη της μητέρας τους Ιππολύτης Σάρρου δρχ. 10.000.
- Ο κ. Ελευθέριος και η κ. Ελευθερία Παπαθανασίου, στη μνήμη του αλησμόνητου αδελφού (γαμπρού) Ανδρέα Γαλλίκα, επιθεωρητή ΟΤΕ ετών 52, δρχ. 10.000.
- Ο κ. Ελευθέριος Α. Χαντζάρας, στη μνήμη του αξέχαστου γιού του Σπυριδωνα ετών 11, δρχ. 5.000.
- Η κ. Αρσινόη Στ. Παπαγεωργίου στη μνήμη των γονέων της δρχ. 5.000.
- Η κ. Αρσινόη Στ. Παπαγεωργίου στη μνήμη των γονέων της, δρχ. 5.000.
- Ο κ. Κούπαρης Κίμων, δρχ. 10.000.
- Η κ. Μαγδαληνή Στάρα και τα παιδιά της Έλσα και Μιράντα, στη μνήμη του συζύγου και πατρός τους Πύρρου Γρηγ. Στάρα δρχ. 10.000.
- Η κ. Πηνελόπη Κ. Λαζαρίδη, στη μνήμη της εξαδέλφης της Ελένη Κ. Ζαμπάλα και του γιού της Σπύρου Κ. Ζαμπάλα, δρχ. 5.000.

Η Σ.Ε. ευχαριστεί

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

4.000

Βαταβάλης Απόστολος
Βλαχοπούλου-Κουμπή Κλεον.
Μανθόπουλος Κων/νος
Μπότσιου-Σαχρόνη Σούλα
Παπαστεργίου Σοφία
Φώλας Δημήτριος

2000

Αναστασιάδης Λεωνίδας
Αναγνωστάκη Αργυρούλα
Βαζάκα Γρ. Αγγελική
Βαζάκας Αν. Κων/νος
Βέλλη Δ. Βεατρίκη
Βέλλη-Σωτήρηκου Πελαγία
Βίκας Π. Γεώργιος
Βογά Παγώνα
Γιαννώρος Νικόλαος
Δαλαγγέλης Αγγελος
Δάλλας Πολύβιος
Δραγατίδου Ανδρομάχη
Εξαρχόπουλος Αδαμάντιος
Ζήγος Θεόδωρος
Ζιντριλής Γεώργιος
Καλαντζή Ισμήνη
Καλογήρου Η. Γεώργιος
Καλογήρου Η. Ναπολέων
Καναβέλης Αθανάσιος
Καραγιάννης Θωμάς
Καράλης Παναγιώτης
Καρατζάς Γεώργιος
Καρπούζης Κων/νος
Κομπάρος Δημήτριος
Κομπάρος Μάκης
Κοντογιάννης Κων/νος
Κοντοδήμος Χαρίλαος
Κοντονάσιος Θεόφιλος
Κουνάβου Δήμητρα
Κρίτσα ΓεωργίαΛέκκος Θεμ. Ματθαίος
Λιόντος Αθανάσιος
Λιόντος Παναγιώτης
Λιόντου-Τσελεπιδου Κλεονίκη
Μακρυγιάννης Φίλιππας
Μαντέλου Αγγαία
Μπόλης Μανώλης
Νικολαΐδης Θωμάς
Νιτσόπουλος Στέφανος
Νούλης Χρυσόστομος
Ντιναλέξης Ευριπίδης
Οικονομίδης Αποσ. Αθηνά
Οικονομίδης Γ. Ιωάννης
Πανταζής Ελευθέριος
Παπαγιαννόπουλος Τάκης
Πατάζογλου Κων/νος
Πολυμέρης Γεώργιος
Ραΐση Αθηνά
Ρουκά-Κορτζή Ελένη
Σιούτης Χρ. Αθανάσιος
Σουσιόπουλος Ιωάννης
Σουσιόπουλος Νικόλαος
Σουσιόπουλου-Αδρίμη Εφη
Σουκουβέλης Γεώργιος
Στάρας Χαρίλαος
Στεργίου Αχιλλέας
Ταπεινόπουλος Γεώργιος
Τζαφέρη Ελισάβετ
Τζώκας Μιχ. Ευστάθιος
Τραγουλιάς Ανδρέας
Τσιαμένου Αρτεμής
Τσιγιάννης Αθ. Βασίλειος
Τσολίγκα Παναγιώτα
Χασιώτη Βασιλική

1.500

Αργυροπούλου Ιωάννα
Αργυροπούλου Μπέση
Μητακλής Δημήτριος
Παύτητη Ειρήνη
Στεφάνου Αθανάσιος